

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ

Του

ΜΠΑΤΑΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: Ταχυνάκης Παναγιώτης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Θεσσαλονίκη 2018

**Αφιερώνεται στη γυναίκα μου Ιωάννα
και στην οικογένεια μου**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα είναι πολύπλοκα εργαλεία τα οποία αν μελετηθούν και χρησιμοποιηθούν προσεκτικά μπορούν να αποφέρουν οφέλη και να συμβάλλουν στην αντιστάθμιση του κινδύνου. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα στις τράπεζες, στις επιχειρήσεις αλλά και στις χώρες να μπορούν να αντισταθμίσουν τους κινδύνους των αγορών και να προσκομίσουν ίδιο οικονομικό όφελος.

Η εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας στοχεύει στην ανάπτυξη των σύγχρονων χρηματοοικονομικών μέσων. Τα τελευταία χρόνια γίνεται συνεχώς αυξανόμενη χρήση των παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων από τις επιχειρήσεις, με σκοπό τη διαχείριση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν, αλλά και για εμπορικούς σκοπούς.

Στο τέλος παρουσιάζεται ένα ερευνητικό υπόδειγμα που διερευνά, στην ελληνική χρηματιστηριακή αγορά, αν η λογιστική αντιστάθμισης σχετίζεται θετικά με ένα υψηλότερο επίπεδο γνωστοποίησης των παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων και εάν σχετίζεται αρνητικά με την ασύμμετρη πληροφόρηση.

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	1
1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ.....	1
1.2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΔΛΠ.....	2
1.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΔΛΠ.....	2
1.4 ΔΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
2.1 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ.....	6
2.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	11
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
3.1 ΔΛΠ 32	11
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	11
ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ	13
ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ.	15
ΙΔΙΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ.....	16
ΤΟΚΟΙ, ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ, ΖΗΜΙΕΣ, ΚΑΙ ΚΕΡΔΗ	16
Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ	17
3.2 ΔΛΠ 39	19
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	19
ΟΡΙΣΜΟΙ.....	22
ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ.....	24
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ.....	25
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ.....	25
ΠΑΥΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ – ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΠΑΥΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΠΑΥΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ	26
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ.....	26
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	28

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ.....	28
ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	28
ΚΕΡΑΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΕΣ	29
ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ.....	30
ΜΕΣΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	31
ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	31
ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΟΜΑΔΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	32
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	33
ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	34
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ	35
3.3 ΔΠΧΑ 7.....	36
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	36
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	36
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.....	38
ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ, ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ.....	39
ΣΥΝΟΨΗ	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	41
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	41
4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ -ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ.....	41
4.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ.....	43
4.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	48
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	49
ΕΛΛΗΝΙΚΗ.....	49
ΞΕΝΗ	49

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 4.1 Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία για το μοντέλο γνωστοποίησης

Πίνακας 4.2 Αποτελέσματα παλινδρόμησης του μοντέλου γνωστοποίησης

Πίνακας 4.3 Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία του μοντέλου ασύμμετρης πληροφόρησης

Πίνακας 4.4 Αποτελέσματα παλινδρόμησης του μοντέλου ασύμμετρης πληροφόρησης

Πίνακας 4.5 Αποτελέσματα υποθέσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής είναι να βοηθήσει στη κατανόηση του ρόλου των χρηματοοικονομικών μέσων στο τρόπο λογιστικής παρακολούθησης αυτών αλλά και στη διερεύνηση των επιπτώσεων της πληροφόρησης που παρέχει η λογιστική αντιστάθμισης στην ποιότητα των λογιστικών πληροφοριών. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα στις τράπεζες, στις επιχειρήσεις αλλά και στις χώρες να μπορούν να αντισταθμίσουν τους κινδύνους των αγορών και να προσκομίσουν ίδιο οικονομικό όφελος. Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα είναι πολύπλοκα εργαλεία τα οποία αν μελετηθούν και χρησιμοποιηθούν προσεκτικά μπορούν να αποφέρουν οφέλη και να συμβάλλουν στην αντιστάθμιση του κινδύνου.

Ο αυξανόμενος ρυθμός των οικονομικών συναλλαγών η παγκοσμιοποίηση των αγορών αλλά και οι χρηματοπιστωτικές αγορές δημιούργησαν την ανάγκη ώστε οι χρήστες των οικονομικών να πρέπει να λαμβάνουν όλο και περισσότερο σύνθετες και δύσκολες επενδυτικές αποφάσεις..

Η λογιστική είναι μία επιστήμη που έχει σαν απώτερο σκοπό τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων όπως προκύπτουν από τις κάθε είδους συναλλαγές που έχει προβεί η οικονομική μονάδα σε δεδομένη χρονική στιγμή. Το σημαντικότερο αποτέλεσμα της λογιστικής αποτελεί η παροχή πληροφοριών στους χρήστες για τη λήψη επενδυτικών αποφάσεων, οι οποίοι αντλούν τις σχετικές πληροφορίες από τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Η σημασία των πληροφοριών για τους λήπτες έχει μεγαλύτερα οφέλη, όταν μπορεί να είναι διαχρονικά συγκρίσιμες. Για να επιτευχθεί αυτή η συγκρισιμότητα των λογιστικών πληροφοριών οι εταιρίες πρέπει να εφαρμόζουν τις ίδιες λογιστικές αρχές και μεθόδους. Είναι προϋπόθεση, δηλαδή, να γίνεται τυποποίηση της λογιστικής διαδικασίας και να αποτυπώνει την επιχειρηματική δράση της οικονομικής μονάδας, ώστε να εξασφαλιστεί η συγκέντρωση ομοιογενών, αξιόπιστων και ορθών στοιχείων και πληροφοριών σχετικά με την περιουσιακή διάρθρωση τους, τη χρηματοοικονομική κατάσταση και δραστηριότητα τους. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι το κύριο και πλέον αποδεκτό μέσο έκφρασης της λογιστικής επιστήμης και αποτελούν μια κωδικοποιημένη μορφή λογιστικών πολιτικών και

κανόνων που εφαρμόζονται για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων (Whittington,2005).

1.2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΔΛΠ

Για τον επίσημο ορισμό των ΔΛΠ ανατρέχουμε στο άρθρο 2 του κανονισμού αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Ιουλίου 2002 το οποίο αναφέρει: «Ως Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα νοούνται τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ), τα Διεθνή Πρότυπα χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) και οι συναφείς ερμηνείες (ερμηνείες της SIC- ΔΠΧΠ), οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις των εν λόγω προτύπων και συναφών ερμηνειών καθώς και τα μελλοντικά πρότυπα και συναφείς ερμηνείες που θα εκδώσει ή θα δημοσιεύσει στο μέλλον ο Οργανισμός Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΟΔΛΠ)». Ο βασικός σκοπός των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αναφέρεται στην παράγραφο 4 του κανονισμού 1606/2002: «Ο παρών κανονισμός ενισχύει την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων στην εσωτερική αγορά και βοηθά τις κοινοτικές εταιρείες να ανταγωνίζονται ισότιμα για την εξεύρεση διαθέσιμων χρηματοοικονομικών πόρων τόσο στις κοινοτικές όσο και στις διεθνείς κεφαλαιαγορές». Αποτέλεσμα της εφαρμογής του είναι η προστασία του επενδυτικού κοινού και η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Θα λέγαμε ότι ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα περιβάλλεται από ενιαίους κανόνες για μια ομαλή και αποδοτική λειτουργία της κεφαλαιαγοράς. Αυτούς τους κανόνες έρχονται να επιβάλλουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Η επίτευξη αυτού του στόχου απαιτεί την σύγκλιση των προτύπων που χρησιμοποιούνται παγκοσμίως για τις συναλλαγές ή την εισαγωγή σε χρηματιστηριακή αγορά. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι η χρησιμότητα των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων είναι η καθοριστική και ουσιαστική συμβολή τους σε μια πραγματική και αμερόληπτη απεικόνιση της χρηματοοικονομικής κατάστασης και των αποτελεσμάτων μιας επιχείρησης κατά την εφαρμογή τους.¹

1.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΔΛΠ

Τον Ιούνιο του 1973 γίνεται η πρώτη προσπάθεια κοινής σύγκλισης των οργανισμών λογιστικής της Αυστραλίας, των ΗΠΑ, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας, των Κάτω

---

¹ Barth Mary(2008)

Χωρών, της Γαλλίας, του Καναδά, της Ιαπωνίας, της Γερμανίας και του Μεξικό που είχε σαν αποτέλεσμα την ίδρυση της Διεθνούς Επιτροπής Προτύπων Λογιστικής.²

Πρωταρχικός σκοπός της ήταν η εκπόνηση προτύπων για τις χώρες που δεν διέθεταν και το 1975 έχουμε την έκδοση του πρώτου Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου.

Το 1977, οι διεθνείς επαγγελματικές δραστηριότητες των οργανισμών λογιστικής, οργανώθηκαν κάτω από τη Διεθνή Ομοσπονδία των Λογιστών (International Financial Accounting Committee).

Το 1981, η Διεθνής Επιτροπή Προτύπων Λογιστικής (IASB) με την Διεθνή Ομοσπονδία των Λογιστών (IFAC) συμφωνούν ότι η πρώτη θα είχε τον πλήρη έλεγχο στον καθορισμό των Διεθνών Προτύπων Λογιστικής και στην έκδοση των εγγράφων συζητήσεων.

Το 1995 τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, ξανά εμφανίζονται μετά τη συμφωνία ανάμεσα στην Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) και το Διεθνή Οργανισμό Προμήθειών Μετοχών (IOSCO).

Από το 1995 μέχρι και το 1998, η IASB ολοκληρώνει το συμφωνημένο αριθμό προτύπων σύμφωνα με το πλάνο.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας (2000) έκανε λόγο για την ανάγκη επιτάχυνσης της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Επίσης, εκδίδεται ανακοίνωση της επιτροπής με τίτλο «Στρατηγική Χρηματοοικονομικής πληροφόρησης της ΕΕ: Μελλοντική Πορεία», με την οποία ζήτησε να γίνει υποχρεωτικό για όλες τις κοινοτικές επιχειρήσεις εισηγμένες σε χρηματιστήριο της ΕΕ να καταρτίζουν υποχρεωτικά ενοποιημένες καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα από το 2005.

Το Μάρτιο του 2001 ανακοινώνεται η απόφαση ότι τα πρότυπα που θα εκδίδονται από το Σώμα Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) θα ονομάζονται Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, ενώ τα Πρότυπα που έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) κατά την περίοδο 1973-2001 θα ονομάζονται Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

---

² PricewaterhouseCoopers(2002)

Το 2002, εκδίδεται ο Κανονισμός 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου για τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, ο οποίος διασαφηνίζει πολλά θέματα όπως για χρονικές δεσμεύσεις. Μερικές από αυτές είναι οι εξής:

Στο άρθρο 4 του κανονισμού αναφέρεται: «Για κάθε οικονομικό έτος που αρχίζει από την 1 η Ιανουαρίου 2005 και εφεξής, οι εταιρείες που διέπονται από το δίκαιο ενός κράτους μέλους καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς τους σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, εάν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού τους, οι τίτλοι τους είναι δεκτοί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά οιαδήποτε κράτους μέλους κατά την έννοια του άρθρου 1 σημείο 13 της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 1993, σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών.»

Σύμφωνα με το άρθρο 9: «Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 4, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι οι απαιτήσεις του άρθρου 4 εφαρμόζονται μόνο για κάθε οικονομικό έτος που αρχίζει την αμέσως μετά την 1η Ιανουαρίου 2007, για τις εταιρείες:

α) των οποίων μόνο οι χρεωστικοί τίτλοι είναι εισηγμένοι σε οργανωμένη αγορά οιαδήποτε κράτους μέλους κατά την έννοια του άρθρου 1 σημείο 13 της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ, ή 6 Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων 11.9.2002,σελ. L 243/3 16 β) των οποίων οι τίτλοι είναι δεκτοί για απευθείας πώληση στο κοινό σε κράτος μη μέλος, και οι οποίοι, προς το σκοπό αυτό, χρησιμοποιούν διεθνώς αποδεκτά πρότυπα από την αρχή ενός οικονομικού έτους που έχει αρχίσει πριν από τη δημοσίευση του παρόντος κανονισμού στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.»³

Είναι ωστόσο καίριας σημασίας και επιτακτικής ανάγκης να εφαρμοσθούν, το αργότερο μέχρι το 2007, τα ΔΛΠ ως ενιαία δέσμη Διεθνών Λογιστικών Προτύπων παγκοσμίως για όλες τις κοινοτικές εταιρείες που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο σε οργανωμένη αγορά της κοινότητας.»⁴

Στόχος των IASC και IASB είναι να αναπτυχθεί διεθνώς ένα αποδεκτό σύνολο από υψηλής ποιότητας πρότυπα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, οι παραπάνω οργανισμοί εξέδωσαν πρότυπα που βασίζονται σε γενικά παραδεκτές λογιστικές

---

³ Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2002)

⁴ Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2002)

αρχές και έλαβαν μέτρα για την κατάργηση εναλλακτικών λογιστικών εφαρμογών καθώς και για την απαίτηση οι λογιστικές μετρήσεις να αντικατοπτρίζουν πιο αξιόπιστα την απόδοση και τη οικονομική θέση μιας επιχείρησης (Philip et al., 2012)

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που ασχολούνται με τα χρηματοοικονομικά μέσα είναι το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 32, το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 39 και τέλος το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 7. Τα πρότυπα αυτά θεσπίζουν τους κανόνες για την παρουσίαση, την επιμέτρηση, την αναγνώριση καθώς και την από - αναγνώριση και τέλος τις γνωστοποιήσεις αναφορικά με τα χρηματοοικονομικά μέσα.

1.3 ΔΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ

Στην εργασία που ακολουθεί παρουσιάζεται, αρχικά στο Κεφάλαιο 2, μια επισκόπηση στην αρθρογραφία και τη βιβλιογραφία που αφορά τη Λογιστική Αντιστάθμιση και τις γνωστοποιήσεις αυτής που απαιτούνται.

Στη συνέχεια, στο Κεφάλαιο 3 παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 39, το πεδίο εφαρμογής του, βασικοί ορισμοί για την κατανόηση εννοιών όπως τα χρηματοοικονομικά μέσα, παράγωγα, εύλογη αξία και το πλαίσιο λειτουργίας και διαχείρισης τους. Επιπλέον, για την καλύτερη κατανόηση του βοηθάει η ανάλυση και η παρουσίαση του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 32 στο οποίο παρουσιάζονται τα χρηματοοικονομικά μέσα όπως και οι κατηγορίες τους οι οποίες είναι σημαντικές. Ακόμα, για την κάλυψη του διεθνούς πλαισίου που αφορά τα χρηματοοικονομικά μέσα γίνεται αναφορά στο ρόλο του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 7, το οποίο θέτει το πλαίσιο των γνωστοποιήσεων των επιχειρήσεων στις οικονομικές τους καταστάσεις. Το πρότυπο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό καθώς μέσω των γνωστοποιήσεων η επιχείρηση εμφανίζει τη πραγματική εικόνα της στο επενδυτικό κοινό. Στο Κεφάλαιο 4 γίνεται έρευνα που αποσκοπεί στη διερεύνηση των επιπτώσεων πληροφόρησης που παρέχει η λογιστική αντιστάθμισης στη ποιότητα των λογιστικών πληροφοριών που γνωστοποιούνται καθώς και την επαλήθευση της επίδρασης της λογιστικής αντιστάθμισης στο επίπεδο γνωστοποίησης των παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων. Τέλος, ακολουθεί το Κεφάλαιο 5 με τα συμπεράσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το κεφάλαιο αυτό αποτελείται από την βιβλιογραφική επισκόπηση, στην οποία αναλύονται οι απόψεις της επιστημονικής κοινότητας σχετικά με τη λογιστική αντιστάθμιση όσο αφορά την εφαρμογή της αλλά και τις γνωστοποιήσεις οι οποίες απαιτούνται.

2.1 Εφαρμογή Λογιστικής Αντιστάθμισης

Οι Jawad, Xia, Alshamam & Alnuaimi (2014) εξετάζουν τη χρήση της λογιστικής αντιστάθμισης και αν μπορεί να βοηθήσει να επιτευχθεί αποτελεσματικότερη διαχείριση του χρηματοοικονομικού κινδύνου στις επιχειρήσεις. Η χρήση των παράγωγων μέσων αντιστάθμισης μπορεί να φέρει σημαντικά αποτελέσματα σε επιχειρηματικές αποφάσεις όπως το επίπεδο του χρέους, την πολιτική μερισμάτων, τα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και το εύρος χρήσης της αντιστάθμισης. Η τακτική που ακολουθείται σχετικά με τη λογιστική αντιστάθμιση θα πρέπει να σχεδιάζεται με τρόπο ώστε να εξισορροπεί την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης με το κόστος αυτής. Είναι ανάγκη να γίνει αντιληπτό από την οντότητα ότι ο σκοπός της αντιστάθμισης είναι να μειωθεί η έκθεση στον κίνδυνο και όχι να προσπαθήσει να κερδοσκοπήσει. Τέλος, υπάρχουν περιορισμοί στη λογιστική αντιστάθμιση, αφού περιλαμβάνει πολλά ανόμοια εργαλεία, είναι νέα εφαρμογή και απαιτεί χρόνο ώστε να γίνει πλήρως αντιληπτή σωστά λειτουργική. Όταν χρησιμοποιηθούν κατάλληλα τα εργαλεία σε σχέση με τα παράγωγα τότε μπορούν να αυξήσουν τον πλούτο των μετόχων και των επενδυτών παρέχοντας μέσα ελέγχου του κινδύνου σε μεγαλύτερο εύρος.

Οι Panaretou, Shackleton & Taylor (2013) μελετούν την επίδραση της λογιστικής αντιστάθμισης υπό τα ΔΠΧΑ στη διαχείριση του επιχειρηματικού κινδύνου. Από τη μία πλευρά, υποστηρίζεται ότι οι αυξημένες υποχρεωτικές γνωστοποιήσεις και η μέτρηση των παραγών στην εύλογη αξία, αυξάνει την ποιότητα και την ομοιογένεια των πληροφοριών, μειώνοντας την ασυμμετρία της πληροφόρησης. Από την άλλη όμως εκφράζονται ανησυχίες όσον αφορά τη δυνατότητα των επιχειρήσεων να καταστούν ικανές να χρησιμοποιήσουν σωστά τη λογιστική αντιστάθμιση. Συνεπώς, η αντιστάθμιση σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ μπορεί να επηρεάσει τη μεταβλητότητα των κερδών και να οδηγήσει σε προσαρμογή της

συμπεριφοράς της αντιστάθμισης της εταιρείας στην προσπάθειά της να πετύχει πιο επιθυμητά λογιστικά αποτελέσματα. Η έρευνα έδειξε επίσης ότι με το νέο καθεστώς σχετικά με τη λογιστική αντιστάθμισης τα κέρδη είναι περισσότερο προβλέψιμα. Πιο συγκεκριμένα, για τις επιχειρήσεις που μετρούν και αποτιμούν τα παράγωγα σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, το σφάλμα πρόβλεψης των αναλυτών και η διασπορά είναι σημαντικά χαμηλότερα.

Οι Glaum & Klöcker (2011) πραγματοποίησαν μια έρευνα σχετικά με την εφαρμογή της λογιστικής αντιστάθμισης στις Γερμανικές και Ελβετικές μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις και σχεδόν τα 3/4 εφαρμόζουν λογιστική αντιστάθμισης. Το αποτέλεσμα της έρευνας έδειξε ότι οι επιχειρήσεις είναι περισσότερο πιθανό να επηρεαστούν εφόσον χρησιμοποιούν τα παράγωγα μόνο περιστασιακά, είναι μικρότερες, έχουν μεγάλη μόχλευση, έχουν κατανεμημένο το κεφάλαιό τους σε πολλούς μετόχους, έχουν λιγότερες ευκαιρίες να αναπτυχθούν και αντισταθμίζουν επιλεκτικά. Το 50% των εταιρειών που χρησιμοποιούν λογιστική αντιστάθμισης δηλώνουν ότι οι λογιστικοί κανόνες επιδρούν στη συμπεριφορά τους σχετικά με την αντιστάθμιση.

Ο Beisland (2010), εξετάζει εάν η οικονομική κρίση, μέσω των περιορισμών της λογιστικής αντιστάθμισης μπορεί να επηρεάσει την συνολική χρήση της εύλογης αξίας σε μια οικονομία. Τα πρότυπα που εφαρμόζονται σχετικά με τη λογιστική αντιστάθμισης επιβάλλουν ότι τα μέσα θα πρέπει να αναγνωριστούν στην εύλογη αξία, εκτός και αν οι επιχειρήσεις ικανοποιούν κάποιες αυστηρές προϋποθέσεις σχετικά με τη λογιστική αντιστάθμισης. Σε περιόδους υψηλής μεταβλητότητας των τιμών, η αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης χρηματοροών αυξάνεται, που σημαίνει ότι όλο και περισσότερες επιχειρήσεις δικαιούνται να πραγματοποιήσουν λογιστική. Το ποσοστό της λογιστικής εύλογης αξίας μειώνεται, ακολουθώντας τη μεταβλητότητα των τιμών που επικρατεί κατά την οικονομική κρίση.

Οι Lin, Pantzalis & Park, το (2010) υποστήριξαν πως οι εταιρείες που χρησιμοποιούν αντιστάθμιση τείνουν να μειώνουν το κόστος των υπηρεσιών, επιτρέποντας στην αγορά να καθορίσει τιμές πλησιέστερες στις τιμές εγγενές στα αποθέματά τους, μειώνοντας την εσφαλμένη τιμολόγηση των μετοχών και αυξάνοντας τόσο την προβλεψιμότητα των ταμειακών ροών όσο και κέρδη, καθώς και την ακρίβεια των αναλυτών.

Ο Norvald Instefjord το (2004) με την εργασία του διερευνά κατά πόσο οι χρηματοοικονομικές καινοτομίες των πιστωτικών παραγώγων καθιστά τις τράπεζες περισσότερο εκτεθειμένες στον πιστωτικό κίνδυνο. Η εργασία του διερευνά το θέμα αυτό με ένα απλό μοντέλο που χρησιμοποιεί το κόστος της οικονομικής δυσχέρειας. Επίσης, εντοπίζει δύο αποτελέσματα των καινοτόμων πιστωτικών παραγώγων, την ενίσχυση της διασποράς των κινδύνων όπως πρότεινε το αντισταθμιστικό επιχείρημα και και την προσέλκυση

περισσότερων κινδύνων. Η τελευταία διαπίστωση αν κατέχει δεσπόζουσα θέση, μπορεί να αποσταθεροποιήσει τον τραπεζικό τομέα.

Οι Fok, Carroll και Chiu το (1998) διαπίστωσαν ότι παρά το γεγονός ότι ο πρωταρχικός σκοπός της αντιστάθμισης είναι η μείωση της αστάθειας των κερδών, αυτή μπορεί να αυξήσει και την αξία της επιχείρησης. Ενώ διαπιστώνουν ότι η αντιστάθμιση μπορεί να μειώσει τη πιθανότητα οικονομικής δυσχέρειας, τα έξοδα των δανείων και το κόστος διαχείρισης του μετοχικού κεφαλαίου, δε καταφέρνουν να επαληθεύσουν την υπόθεση ότι η αντιστάθμιση αυξάνει την αξία της επιχείρησης με τη μείωση της αναμενόμενης φορολόγησής της. Επιπρόσθετα, πρότειναν ότι η μορφή ιδιοκτησίας της επιχείρησης μπορεί να επηρεάσει το σκοπό της αντιστάθμισης. Διαπίστωσαν ότι οι μεγάλες εταιρίες έχουν ισχυρότερη τάση στην αντιστάθμιση κινδύνων. Οι εταιρίες που το μεγαλύτερο ποσοστό της αξίας τους προκύπτει από ευκαιρίες ανάπτυξης είναι πιθανό να προβούν σε αντιστάθμιση. Επίσης το μετατρέψιμο χρέος π.χ. ομόλογα, μπορεί να λειτουργήσει ως υποκατάστατο αντιστάθμισης. Οι ερευνητές χρησιμοποίησαν μια ψευδο-μεταβλητή για πολυεθνικές εταιρίες, η οποία λειτούργησε ως υποκατάστατο της λειτουργικής αντιστάθμισης και διαπίστωσαν ότι η λειτουργική αντιστάθμιση και τα παράγωγα αντιστάθμισης είναι συμπληρωματικά και όχι υποκατάστατα.

2.2 Λογιστική Αντιστάθμισης και Γνωστοποιήσεις

Οι Potin, Bortolon & Sarlo Neto (2016) ερευνούν τα αποτελέσματα της λογιστικής αντιστάθμισης στην ποιότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών, τις γνωστοποιήσεις των παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων και την ασυμμετρία της πληροφόρησης. Βασιζόμενοι στις ενδείξεις, μπορούν να συμπεράνουν ότι η αγορά της Βραζιλίας βλέπει τη λογιστική αντιστάθμιση περισσότερο ως ένα μηχανισμό διαχείρισης των κερδών και λιγότερο ως διαχείριση κινδύνου. Το παραπάνω συμπέρασμα μπορεί να επιβεβαιωθεί και από τις πρόσφατες περιπτώσεις μεγάλων επιχειρήσεων που υιοθέτησαν την τακτική αυτή, γεγονός που έθεσε την διαδικασία της λογιστικής αντιστάθμισης στη διεθνή οικονομική σκηνή και την έκανε να αναλύεται από εξειδικευμένα μέσα ενημέρωσης. Σύμφωνα με τα ευρήματα σχετικά με την επίδραση της λογιστικής αντιστάθμισης στις γνωστοποιήσεις σχετικά με τα παράγωγα, υποστηρίζεται πως αυτή οδήγησε στη μείωση της ασυμμετρίας των πληροφοριών σχετικά με την χρήση παράγωγων προϊόντων.

Η Prihatiningtyas (2011) μελετά τις πρακτικές γνωστοποιήσεων της λογιστικής αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 και το ΔΠΧΑ 7 σε δείγμα 128 επιχειρήσεων της Ολλανδίας. Οι δείκτες γνωστοποιήσεων δημιουργούνται προκειμένου να μετρηθεί το επίπεδο γνωστοποίησης της λογιστικής αντιστάθμισης που αποτελείται από υποχρεωτικές και προαιρετικές γνωστοποιήσεις. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι καθοριστικοί παράγοντες για το ποσοστό γνωστοποιήσεων της λογιστικής αντιστάθμισης είναι: το εάν ανήκει ή όχι η εταιρεία στο βιομηχανικό τομέα, τον αν είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο, η πολιτική της επιχείρησης και η κερδοφορία. Ωστόσο τα αποτελέσματα δεν έδειξαν αν η κεφαλαιακή δομή επηρεάζει το επίπεδο γνωστοποίησης. Οι επιχειρήσεις με μεγαλύτερο επίπεδο γνωστοποιήσεων παρακολουθούνται σε υψηλότερο βαθμό από τους αναλυτές και έχουν μικρότερη διασπορά πρόβλεψης.

Οι Othman and Ameer, (2009) με βάση την θεωρία του ιδιόκτητου κόστους πιστεύουν ότι οι επιχειρήσεις περιορίζουν την γνωστοποίηση των πληροφοριών κινδύνου της χρηματοοικονομικής αγοράς λόγω ύπαρξης των ιδιοκτητών ή των σχετικών με την γνωστοποίηση δαπανών. Επίσης, οι οντότητες κατά κύριο λόγο δεν επιθυμούν την γνωστοποίηση αναλυτικής πληροφόρησης διότι είναι πιθανό να έχει μελλοντικές επιπτώσεις.

Οι (Cabedo and Tirado, 2004) μελετούν την έλλειψη πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις και είναι μια από τις κυριότερες αδυναμίες των πληροφοριών που γνωστοποιούνται από τις ίδιες. Στις μέρες μας, οι εταιρίες είναι υποχρεωμένες να κάνουν ελάχιστες αναφορές σε αυτού του είδους τις πληροφορίες. Σύμφωνα με τους κανονισμούς που ορίζουν τα ΔΛΠ 32 και ΔΛΠ 39 καθώς και το πρότυπο US FASB Statement No 133, καθιερώθηκε υποχρεωτική η γνωστοποίηση των κινδύνων της αγοράς που προκύπτουν από την χρήση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Επομένως, εάν το παρόν μοντέλο λογιστικής πληροφόρησης πρόκειται να συμπεριλάβει μια νέα πρόταση σχετικά με τους κινδύνους της επιχείρησης, η πρόταση αυτή θα πρέπει να καλύπτει ένα από τα κύρια μειονεκτήματα του παρόντος μοντέλου σύμφωνα με τους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οι οποίοι είναι κυρίως επενδυτές μέτοχοι ή άμεσα ενδιαφερόμενοι.

Οι DeMarzo & Duffie (1995) ερευνούν το αποτέλεσμα της πληροφόρησης σχετικά με τη διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου. Η αντιστάθμιση βελτιώνει την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα επιχειρηματικά κέρδη ως σήμα της ικανότητας της διοίκησης και της ποιότητας του έργου με το να εξαλείφει τους εξωτερικούς θορύβους. Τα κίνητρα της διοίκησης και των μετόχων σχετικά με τη διάδοση των πληροφοριών μπορεί να διαφέρουν, με συνέπεια να οδηγούν σε διαμάχες σχετικά με την άριστη πολιτική αντιστάθμισης. Τα

παραπάνω κίνητρα εξαρτώνται από τις λογιστικές πληροφορίες που γίνονται διαθέσιμες από την επιχείρηση. Κάτω από ορισμένες συνθήκες, αν οι συναλλαγές της αντιστάθμισης δεν γνωστοποιούνται, οι διαχειριστές της επιχείρησης αντισταθμίζουν προκειμένου να πετύχουν μεγαλύτερη μείωση του κινδύνου από αυτή που θα είχαν αν απαιτούνταν πλήρης γνωστοποίηση. Η έρευνα έδειξε ότι ενώ οι μέτοχοι είναι ουδέτεροι ως προς τον κίνδυνο, το αποτέλεσμα της πληροφόρησης της αντιστάθμισης μπορεί να έχει πραγματική επίδραση στην αξία της εταιρείας. Η λογιστική αντιστάθμισης μπορεί επομένως να βελτιώσει τις μελλοντικές επενδυτικές αποφάσεις της επιχείρησης και να αυξήσει τα κίνητρα της διοίκησης, ώστε να ληφθεί η καλύτερη δυνατή επενδυτική απόφαση.

Σύμφωνα με το θεωρητικό μοντέλο που αναπτύχθηκε από το DeMarzo και Duffie (1995) και υποστηρίζονται από εμπειρικά στοιχεία που παρείχαν οι Dadalt, Gay και Nam (2002), η αντιστάθμιση, συμβάλλει στο να μειωθεί η ασυμμετρία των πληροφοριών και το κόστος γραφείου.

Από την παραπάνω επισκόπηση, προέκυψε ότι μια εταιρεία θα πρέπει να εξετάσει προσεκτικά αν πρέπει να εφαρμόσει λογιστική αντιστάθμισης και αν αυτή θα είναι αποτελεσματική. Η λογιστική αντιστάθμισης έχει επιδράσεις στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης και ο βασικός της σκοπός είναι η μείωση του κινδύνου και όχι η κερδοσκοπία. Επιπλέον με την εφαρμογή των Προτύπων, αυξάνεται σημαντικά ο όγκος των γνωστοποιήσεων, γεγονός που οδηγεί και στη μείωση της ασυμμετρίας των πληροφοριών.

Το κίνητρο για τις εταιρείες να λαμβάνουν λογιστική αντιστάθμισης αποτελείται από τη δυνατότητα σύγκρισης των αποτελεσμάτων της αντιστάθμισης το αποτέλεσμα του αντισταθμιζόμενου αντικειμένου, με σεβασμό την αρχή της επάρκειας (Pirchegger, 2006).

Με βάση την ανωτέρω ανάλυση, συμπεραίνουμε ότι, παρά τις αντιρρήσεις και τις αμφιβολίες για το εάν η γνωστοποίηση πληροφοριών στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις μπορεί να ενισχύσει την διαφάνεια ενός χρηματοπιστωτικού οργανισμού ή όχι, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η χρησιμότητά της όσον αφορά την ενημέρωση των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων σχετικά με την πορεία, την απόδοση και το επίπεδο κινδύνου που αντιμετωπίζει η επιχείρηση. Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και συνεπώς οι γνωστοποιήσεις λειτουργούν ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και αποτελούν καθοριστικό παράγοντα όσον αφορά τις μελλοντικές τους επιλογές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύονται τα πρότυπα που αφορούν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία. Γίνεται η παρουσίαση του ΔΛΠ 32: Παρουσίαση Χρηματοοικονομικών Μέσων όπου τα χρηματοοικονομικά μέσα χωρίζονται σε κατηγορίες, βάσει των οποίων παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις των οικονομικών οντοτήτων και στη συνέχεια γίνεται η αποτίμησή τους. Η παρουσίαση του ΔΛΠ 39: Αναγνώριση και Επιμέτρηση Χρηματοοικονομικών Μέσων που ασχολείται με τις μεθόδους αποτίμησης των εν λόγω στοιχείων καθώς και του ΔΠΧΑ 7: Γνωστοποιήσεις Χρηματοοικονομικών Μέσων που αναφέρει τις γνωστοποιήσεις επί των οικονομικών καταστάσεων που είναι υποχρεωμένη να κάνει η οικονομική οντότητα

3.1 ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 32

Το ΔΛΠ 32 εφαρμόζεται από τις επιχειρήσεις για τις οικονομικές καταστάσεις που καλύπτουν τις χρήσεις που αρχίζουν από ή μετά την 1/1/2005.

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Σκοπός του παρόντος Προτύπου είναι να καθιερώσει αρχές για την παρουσίαση των χρηματοοικονομικών μέσων ως υποχρεώσεις ή ίδια κεφάλαια και για τον συμψηφισμό των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Ισχύει για την κατάταξη των χρηματοοικονομικών μέσων από την προοπτική του εκδότη, ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και συμμετοχικούς τίτλους και την κατάταξη των σχετικών τόκων, μερισμάτων, ζημιών και κερδών. και τις συνθήκες υπό τις οποίες τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις πρέπει να συμψηφίζονται..⁵

Το πρότυπο εφαρμόζεται για την κατάταξη των χρηματοοικονομικών μέσων από την πλευρά του εκδότη, ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και συμμετοχικούς τίτλους και για την κατάταξη των σχετικών τόκων, μερισμάτων ,ζημιών

---

⁵ (ΔΛΠ32 παρ.2)

και κερδών. Επίσης καλύπτει της σχετικές συνθήκες συμψηφισμού των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων.

Οι αρχές του παρόντος Προτύπου συμπληρώνουν τις αρχές για την αναγνώριση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση, και για την γνωστοποίηση πληροφοριών σχετικά με αυτά στο ΔΠΧΑ 7 Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις.

Το πρότυπο εφαρμόζεται από όλες τις οικονομικές οντότητες και για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα, εκτός από⁶:

- Τις συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες, που αντιμετωπίζονται λογιστικά από το ΔΛΠ 27 (Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις), ΔΛΠ 28 (Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις) ή το ΔΛΠ 31 Συμμετοχές σε κοινοπραξίες και ΔΠΧΑ 10 (Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις).
- τα δικαιώματα και δεσμεύσεις εργοδοτών σύμφωνα με προγράμματα παροχών σε εργαζομένους, ΔΛΠ 19 (Παροχές σε εργαζομένους),
- ασφαλιστήρια συμβόλαια και χρηματοοικονομικά μέσα που περιέχουν χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής ΔΠΧΑ 4 (Ασφαλιστήρια συμβόλαια),
- χρηματοοικονομικά μέσα ,συμβάσεις και δεσμεύσεις σύμφωνα με συναλλαγές πληρωμής που βασίζονται στην αξία των μετοχών ΔΠΧΑ 2 (Παροχές που Εξαρτώνται από την Αξία των Μετοχών).
- το πρότυπο εφαρμόζεται και για τις συμβάσεις αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων που μπορούν να διακανονιστούν συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων με τη μορφή συμβολαίου, ενώ εξαίρεση αποτελούν οι συμβάσεις που έχουν συναφθεί και συνεχίζουν να κατέχονται , με αντικείμενο την παραλαβή ή παράδοση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου αφού ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις της εκάστοτε οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση .⁷

---

⁶ (ΔΛΠ 32, παρ 4)

⁷ (ΔΛΠ 32, παρ. 8).

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ

Τα χρηματοοικονομικά μέσα ή τα επιμέρους τους στοιχεία κατατάσσονται κατά την αρχική αναγνώριση, από την οικονομική οντότητα που τα εκδίδει, βάσει της ουσίας της σύμβασης και όχι του νομικού τύπου σύμφωνα με τον οποίο έχουν εκδοθεί. Έτσι, κατατάσσονται είτε ως χρηματοοικονομική υποχρέωση είτε ως χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή συμμετοχικό τίτλο.⁸

Στις περισσότερες περιπτώσεις η ουσία και η νομική μορφή συμπίπτουν. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις που η νομική μορφή διαφέρει από την ουσία ενός χρηματοοικονομικού μέσου με αποτέλεσμα ορισμένα χρηματοοικονομικά μέσα να λαμβάνουν τη νομική μορφή του συμμετοχικού τίτλου αλλά στην ουσία να είναι υποχρεώσεις. Επίσης, υπάρχουν χρηματοοικονομικά μέσα που μπορεί να συνδυάζουν χαρακτηριστικά συμμετοχικών τίτλων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων⁹

Επομένως, αυτό που θα πρέπει να εξετάζεται για την κατάταξη ενός χρηματοοικονομικού μέσου είναι η ουσία του. Το πιο σημαντικό στοιχείο το οποίο εξετάζεται με σκοπό την διάκριση μεταξύ των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και συμμετοχικών τίτλων είναι η ύπαρξη συμβατικής δέσμευσης της οικονομικής οντότητας η οποία εκδίδει το χρηματοοικονομικό μέσο. Η δέσμευση αυτή μπορεί να αφορά την απόδοση, παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου στην οικονομική οντότητα που κατέχει το χρηματοοικονομικό μέσο ή την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων με όρους δυνητικά δυσμενείς για την οικονομική οντότητα που εξέδωσε το χρηματοοικονομικό μέσο.¹⁰

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο χαρακτηρίζεται ως συμμετοχικός τίτλος μόνο εάν¹¹:

- Το μέσο δεν συμπεριλαμβάνει καμία συμβατική δέσμευση: για παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου σε μια άλλη οικονομική οντότητα ή για την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων με μια άλλη οικονομική οντότητα υπό όρους δυνητικά δυσμενείς για τον εκδότη και,

---

⁸ (ΔΛΠ 32, παρ. 15).

⁹ (ΔΛΠ 32, παρ. 18).

¹⁰ 10 (ΔΛΠ 32, παρ. 17)

¹¹ 11 (ΔΛΠ 32, παρ. 16)

- το μέσο μπορεί ή πρόκειται να διακανονιστεί με ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της οικονομικής οντότητας που εξέδωσε το χρηματοοικονομικό μέσο. Επίσης, είναι μη παράγωγο που δεν περιλαμβάνει καμία συμβατική δέσμευση που να υποχρεώνει την οικονομική οντότητα που το εξέδωσε, να παραδώσει ποσότητα των ιδίων συμμετοχικών τίτλων. Επιπλέον, μπορεί να είναι παράγωγο που μπορεί να διακανονίσει μόνο ο εκδότης του, ανταλλάσσοντας μετρητά ή άλλο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο με ίδιους συμμετοχικούς τίτλους που κατέχει η οικονομική οντότητα.

Μια δέσμευση θεωρείται χρηματοοικονομική υποχρέωση ¹²

- στην περίπτωση που δεν συνεπάγεται άνευ όρων δικαίωμα της οικονομικής οντότητας να αποφύγει την παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού μέσου για τον διακανονισμό μιας συμβατικής δέσμευσης.
- Επίσης, ακόμη και αν δεν προβλέπεται ρητά η παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου, το κόστος που συνεπάγεται η επιλογή του διακανονισμού με μετοχές μπορεί να είναι τέτοιο ώστε η οικονομική οντότητα να επιλέξει να διακανονίσει τη δέσμευση τοις μετρητοίς.

Τέλος, η οικονομική οντότητα που κατέχει το χρηματοοικονομικό μέσο, έχει λάβει σε κάθε περίπτωση εγγύηση ότι θα παραλάβει ένα ποσό που ισοδυναμεί, τουλάχιστον, με το κόστος που συνεπάγεται η επιλογή του διακανονισμού με μετρητά¹³.

ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ.

Η οικονομική οντότητα που εκδίδει ένα χρηματοοικονομικό μέσο θα πρέπει να αξιολογεί τους όρους του μέσου προκειμένου να προσδιοριστεί εάν το μέσο περιέχει ένα στοιχείο που οδηγεί σε υποχρέωση και εάν περιέχει ένα στοιχείο των ιδίων κεφαλαίων. Στη περίπτωση αυτή, ένα μέρος του χρηματοοικονομικού μέσου θα ταξινομηθεί ως συμμετοχικός τίτλος ή ως υποχρέωση αντίστοιχα¹⁴. Τα χρηματοοικονομικά μέσα με αυτά του είδους τα χαρακτηριστικά καλούνται σύνθετα. Η κατάταξη και ο διαχωρισμός ενός σύνθετου χρηματοοικονομικού μέσου γίνεται στη χρονική στιγμή της έκδοσής του και δεν μεταβάλλεται κατά τη διάρκεια,

¹² 12 (ΔΛΠ 32, παρ. 19)

¹³ 13 (ΔΛΠ 32, παρ. 20)

¹⁴ 14 (ΔΛΠ 32, παρ. 28)

ανεξάρτητα εάν η άσκηση του δικαιώματος μετατροπής του μέσου σε συμμετοχικό τίτλο καθίσταται επωφελής για ορισμένους κατόχους, λόγω οικονομικών συνθηκών.¹⁵

Ο διαχωρισμός του μέσου και ο προσδιορισμός του συνθετικού στοιχείου των ιδίων κεφαλαίων και του ποσού της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης επιτυγχάνεται με τον προσδιορισμό της λογιστικής αξίας του στοιχείου που αφορά υποχρέωση, σύμφωνα με την εύλογη αξία μιας παρόμοιας υποχρέωσης που όμως δεν συνοδεύεται από στοιχείο ιδίων κεφαλαίων. Έπειτα, για τον προσδιορισμό της λογιστικής αξίας του συμμετοχικού τίτλου που αντιπροσωπεύει το δικαίωμα μετατροπής σε κοινές μετοχές, από την εύλογη αξία του συνόλου του σύνθετου χρηματοοικονομικού μέσου αφαιρείται η εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης.¹⁶

ΙΔΙΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ

Αν μια οικονομική οντότητα επανακτήσει τους ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της, τα μέσα αυτά (οι "ίδιες μετοχές") αφαιρούνται από τα ίδια κεφάλαια¹⁷. Κατά την αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση ιδίων μετοχών είτε από την οικονομική οντότητα, είτε από άλλο μέρος του ομίλου της οικονομικής οντότητας, δεν αναγνωρίζεται κανένα κέρδος ή ζημία στα αποτελέσματα. Το τίμημα που καταβάλλεται ή λαμβάνεται αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια, ενώ η ποσότητα των ιδίων μετοχών που κατέχεται γνωστοποιείται ξεχωριστά είτε στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης είτε στο Προσάρτημα (ΔΛΠ 1). Όταν οι ίδιες μετοχές αποκτούνται από μέρος που θεωρείται συνδεδεμένο με την οικονομική οντότητα απαιτείται ξεχωριστή γνωστοποίηση¹⁸.

ΤΟΚΟΙ, ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ, ΖΗΜΙΕΣ, ΚΑΙ ΚΕΡΔΗ

Τόκοι, μερίσματα, κέρδη και ζημίες που αφορούν ένα χρηματοοικονομικό μέσο ή ένα συνθετικό μέρος του το οποίο χαρακτηρίζεται ως οικονομική υποχρέωση, αναγνωρίζεται ως έσοδα ή έξοδα στα αποτελέσματα.¹⁹

Η διανομή μερισμάτων προς τους κατόχους συμμετοχικού τίτλου συνεπάγεται χρέωση του λογαριασμού ίδια κεφάλαια, αφού πρώτα αφαιρεθεί οποιαδήποτε σχετική φορολογική

---

¹⁵ 15 (ΔΛΠ 32, παρ. 30).

¹⁶ 16 (ΔΛΠ 32, παρ. 32)

¹⁷ 17 (ΔΛΠ 32, παρ. 33

¹⁸ 18 (ΔΛΠ 32, παρ. 33-34)

¹⁹ 19 (ΔΛΠ 32, παρ. 35).

ωφέλεια. Το κόστος διενέργειας μιας συναλλαγής καθαρής θέσης, αντιμετωπίζεται λογιστικά με αφαίρεση από την καθαρή θέση, απαλλαγμένο από κάθε σχετικό όφελος φόρου εισοδήματος.²⁰

Τα κέρδη και οι ζημιές που προκύπτουν από αναχρηματοδότηση ή εξόφληση μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα, ενώ οι εξοφλήσεις και αναχρηματοδοτήσεις που σχετίζονται με ένα συμμετοχικό τίτλο αναγνωρίζονται ως μεταβολές στα ίδια κεφάλαια. Ακόμη, οποιαδήποτε μεταβολή στην εύλογη αξία ενός συμμετοχικού τίτλου της οντότητας δεν αναγνωρίζεται στις οικονομικές καταστάσεις.²¹

Κατά την έκδοση ή απόκτηση ιδίων συμμετοχικών τίτλων μια οικονομική οντότητα, συνήθως, επιβαρύνεται με διάφορα κόστη. Τα κόστη αυτά για παράδειγμα μπορεί να είναι : τα έξοδα καταχώρισης στο μητρώο και άλλες διοικητικές αμοιβές, τα ποσά που καταβλήθηκαν σε νομικούς, λογιστές και άλλους επαγγελματικούς συμβούλους, το κόστος εκτυπώσεων καθώς και, τυχόν, τέλη χαρτοσήμου.

Μερίσματα που αφορούν έξοδα, μπορούν να εμφανιστούν στην Κατάσταση Συνολικών Εσόδων είτε ξεχωριστά είτε μαζί με τους τόκους που πηγάζουν από άλλες υποχρεώσεις. Ωστόσο, προτείνεται η ξεχωριστή απεικόνισή τους εξαιτίας του διαφορετικού λογιστικού χειρισμού που υφίστανται μεταξύ τόκων και μερισμάτων.²²

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ

Ο συμψηφισμός αφορά στην περίπτωση όπου ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό πρέπει να απεικονίζεται στις οικονομικές καταστάσεις. Το ΔΛΠ 32, επιτρέπει το λογιστικό αυτό χειρισμό μόνο εάν η οικονομική οντότητα έχει ισχυρό νομικό δικαίωμα για συμψηφισμό των αναγνωρισμένων ποσών και πρόθεση είτε διακανονισμού του καθαρού υπολοίπου είτε είσπραξης του ποσού της απαίτησης με ταυτόχρονη εξόφληση της σχετικής υποχρέωσης.²³

Το δικαίωμα του συμψηφισμού ασκείται από έναν οφειλέτη ο οποίος έχει συμβατικό ή άλλο δικαίωμα και μπορεί να εξοφλήσει ή να απαλείψει ολόκληρο ή μέρος του οφειλόμενου ποσού στον πιστωτή, συμψηφίζοντας το οφειλόμενο αυτό ποσό έναντι απαίτησής του.²⁴

---

²⁰ 20 (ΔΛΠ 32, παρ.35).

²¹ 21 (ΔΛΠ 32, παρ. 36).

²² 23(ΔΛΠ 32, παρ. 40).

²³ (ΔΛΠ 32, παρ. 42).

²⁴ (ΔΛΠ 32, παρ 33, 34.)

Επίσης, σε ειδικές περιπτώσεις, ο οφειλέτης μπορεί να έχει το νομικό δικαίωμα αφαίρεσης ποσού που οφείλεται σε τρίτους από το ποσό που οφείλει στον πιστωτή, εφόσον υπάρχει συμφωνία μεταξύ των τριών μερών η οποία δίνει το δικαίωμα συμψηφισμού στον οφειλέτη.²⁵ Για σκοπούς παρουσίασης στις οικονομικές καταστάσεις, επιτρέπεται ο συμψηφισμός χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, μόνο εάν οι μελλοντικές ταμιακές ροές που αναμένεται να εισρεύσουν στην οικονομική οντότητα αντανακλώνται από το διακανονισμό δύο ή περισσότερων ξεχωριστών χρηματοοικονομικών μέσων.²⁶

Επιπροσθέτως, ο συμψηφισμός αναγνωρισμένων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και η εμφάνιση του καθαρού ποσού που προκύπτει από τον συμψηφισμό θα πρέπει να διακρίνεται και να διαχωρίζεται από την παύση αναγνώρισης ενός εκ των στοιχείων, στις οικονομικές καταστάσεις.²⁷ Ωστόσο, ο συμψηφισμός δεν επιτρέπεται εάν δεν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις συμψηφισμού και πιο συγκεκριμένα, εάν²⁸:

- χρησιμοποιούνται πολλά και διαφορετικά χρηματοοικονομικά μέσα για αποτίμηση των χαρακτηριστικών ενός απλού χρηματοοικονομικού μέσου,
- τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις προκύπτουν από χρηματοοικονομικά μέσα που έχουν την ίδια πρωτογενή έκθεση σε κίνδυνο αλλά εμπλέκουν διαφορετικούς αντισυμβαλλομένους,
- χρηματοοικονομικά ή άλλα περιουσιακά στοιχεία είναι ενεχυριασμένα ως εγγύηση για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις χωρίς δικαίωμα αναγωγής.
- Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τίθενται από οφειλέτη προς το σκοπό της απαλλαγής από μια δέσμευση χωρίς, ωστόσο, αυτά τα περιουσιακά στοιχεία να έχουν γίνει αποδεκτά από τον πιστωτή για διακανονισμό της δέσμευσης,
- Υποχρεώσεις που δημιουργούνται, ως αποτέλεσμα ζημιολόγων γεγονότων που πρόκειται να καλυφθούν από τρίτο, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διεκδίκησης βασιζόμενης σε ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

Σύμφωνα με όσα ορίζονται από το Δ.Π.Χ.Α. 7, θα πρέπει να γνωστοποιείται η έκθεση της οικονομικής οντότητας στον πιστωτικό κίνδυνο ως απόρροια ενός δικαιώματος συμψηφισμού, εάν η οικονομική οντότητα διαθέτοντας το δικαίωμα αυτό, δεν έχει την

---

²⁵ (ΔΛΠ 32, παρ. 45).

²⁶ (ΔΛΠ 32, παρ. 43).

²⁷ (ΔΛΠ 32, παρ. 49).

²⁸ (ΔΛΠ 32, παρ. 49)

πρόθεση να το ασκήσει ή εάν ρευστοποιηθεί το περιουσιακό στοιχείο και εξοφλήσει παράλληλα την υποχρέωση.²⁹

Οι γνωστοποιήσεις απαιτούν την παράθεση ποσοτικών και ποιοτικών πληροφοριών και ο βαθμός λεπτομέρειας των γνωστοποιήσεων πρέπει να θεωρείται ικανοποιητικός, ώστε να ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων.

3.2 ΔΙΕΘΝΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ 39

Το ΔΛΠ 39 εφαρμόζεται από τις οικονομικές οντότητες για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν από την 01/01/2005.

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ο σκοπός του παρόντος Προτύπου είναι να καθιερώσει αρχές για την αναγνώριση και την επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του παθητικού καθώς και κάποιων συμβολαίων αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων.³⁰ Το παρόν Πρότυπο εφαρμόζεται από όλες τις οντότητες και για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα εκτός από:

α) τις συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρίες και κοινοπραξίες που αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το ΔΛΠ 27 (Ενοποιημένες και Ιδιαίτερες Οικονομικές Καταστάσεις), ΔΛΠ 28 (Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις) ή ΔΛΠ 31 (Συμμετοχές σε Κοινοπραξίες). Οι οντότητες θα εφαρμόζουν το παρόν Πρότυπο σε συμμετοχή σε θυγατρική, συγγενής εταιρία ή κοινοπραξία που σύμφωνα με το ΔΛΠ 27, το ΔΛΠ 28 ή το ΔΛΠ 31 αντιμετωπίζεται λογιστικά σύμφωνα με το παρόν Πρότυπο.

β) δικαιώματα και δεσμεύσεις από μισθώματα για τα οποία εφαρμόζεται το ΔΛΠ 17. Ωστόσο:

(i) απαιτήσεις από μισθώματα που αναγνωρίζονται από εκμισθωτή υπόκεινται στις διατάξεις που αφορούν τη διαγραφή και την απομείωση του παρόντος,

(ii) απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις που αναγνωρίζονται από εκμισθωτή υπόκεινται στις διατάξεις που αφορούν στη διαγραφή του παρόντος και

---

²⁹ (ΔΛΠ 32, παρ. 47).

³⁰ (ΔΛΠ 39, παρ. 1).

(iii) παράγωγα που ενσωματώνονται σε μισθώσεις που υπόκεινται στις διατάξεις αφορούν ενσωματωμένα παράγωγα του παρόντος Προτύπου

γ) δικαιώματα και υποχρεώσεις εργοδοτών σύμφωνα με προγράμματα παροχών σε εργαζομένους στα οποία εφαρμόζεται το ΔΛΠ 19 Παροχές σε Εργαζομένους.³¹

δ) δικαιώματα και υποχρεώσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων όπως καθορίζονται στο ΔΠΧΠ 4.

(ε) χρηματοοικονομικά μέσα εκδοθέντα από την οντότητα που ανταποκρίνονται στον ορισμό του συμμετοχικού τίτλου στο ΔΛΠ 32 (συμπεριλαμβανομένων δικαιωμάτων προαίρεσης και δικαιωμάτων αγοράς μετοχών). Όμως, ο κάτοχος τέτοιων συμμετοχικών τίτλων θα εφαρμόζει το Πρότυπο αυτό στα μέσα αυτά, εκτός αν ανταποκρίνονται στην εξαίρεση του (α), ανωτέρω

(στ) συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης (συμπεριλαμβανομένων πιστωτικών επιστολών και άλλων συμβολαίων που καλύπτουν τον κίνδυνο μη πληρωμής οφειλής) που προβλέπουν συγκεκριμένες πληρωμές για την αποζημίωση του κατόχου λόγω ζημίας που υπέστη από την ανικανότητα συγκεκριμένου οφειλέτη να καταβάλλει πληρωμές σύμφωνα με τους αρχικούς ή τροποποιημένους όρους ενός χρεωστικού τίτλου. Ο εκδότης τέτοιας σύμβασης χρηματοοικονομικής εγγύησης θα την αναγνωρίσει αρχικά στην εύλογη αξία και στη συνέχεια θα την επιμετρήσει στο υψηλότερο μεταξύ (i) του ποσού που αναγνωρίστηκε σύμφωνα με το ΔΛΠ 37 Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενες Απαιτήσεις και (ii) του ποσού που αναγνωρίστηκε αρχικά απομειωμένο κατά τη σωρευμένη απόσβεση που αναγνωρίστηκε σύμφωνα με το ΔΛΠ 18 Έσοδα, αν απαιτείται. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις υπόκεινται στις διατάξεις του παρόντος Προτύπου που αφορούν στη διαγραφή.

(ζ) συμβάσεις για ενδεχόμενη αντιπαροχή σε μία συνένωση επιχειρήσεων. Η εξαίρεση αυτή αφορά μόνον τον αποκτώντα.

(η) συμβάσεις που απαιτούν την καταβολή χρημάτων με βάση κλιματολογικές, γεωλογικές ή άλλες φυσικές μεταβλητές. Όμως, άλλοι τύποι παραγώγων που ενσωματώνονται σε τέτοια συμβόλαια υπόκεινται στις διατάξεις του παρόντος Προτύπου που αφορούν σε ενσωματωμένα παράγωγα.

(θ) εκτός από τη περιγραφή της παραγράφου 4, οι δανειακές δεσμεύσεις που δεν μπορούν να διακανονιστούν συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο. Μία δανειακή δέσμευση δεν θεωρείται ότι έχει διακανονιστεί συμψηφιστικά απλά και μόνον επειδή το δάνειο εξοφλείται με δόσεις (για παράδειγμα ενυπόθηκο δάνειο για κατασκευή που

---

³¹ 32 (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, IAS 39(2004))

εξοφλείται με δόσεις ανάλογα με την πρόοδο της κατασκευής). Ο εκδότης μιας δέσμευσης παροχής δανείου με επιτόκια χαμηλότερα εκείνων της αγοράς θα την αναγνωρίσει αρχικά στην εύλογη αξία, επιμετρώντας τη στη συνέχεια στο υψηλότερο ποσό μεταξύ (i) του ποσού που αναγνωρίστηκε σύμφωνα με το ΔΛΠ 37 και (ii) του ποσού που αναγνωρίστηκε αρχικά απομειωμένο κατά τη σωρευμένη απόσβεση που αναγνωρίστηκε σύμφωνα με το ΔΛΠ 18, όπου απαιτείται. Ο εκδότης δανειακών δεσμεύσεων θα εφαρμόζει το ΔΛΠ 37 σε άλλες δανειακές δεσμεύσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου. Οι δανειακές δεσμεύσεις υπόκεινται στις διατάξεις του παρόντος Προτύπου που αφορούν τη διαγραφή.

Το παρόν Πρότυπο θα εφαρμόζεται στα συμβόλαια αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων που μπορούν να διακανονιστούν συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο η με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, ως αν τα συμβόλαια ήσαν χρηματοοικονομικά μέσα, με την εξαίρεση συμβολαίων που συνάφθηκαν και συνεχίζουν να κατέχονται για την παραλαβή ή την παράδοση μη χρηματοοικονομικού στοιχείο σύμφωνα με τις αναμενόμενες απαιτήσεις της οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση. ³²

ΟΡΙΣΜΟΙ

Για την καλύτερη κατανόηση του ΔΛΠ 39 δίνονται οι παρακάτω ορισμοί από το ΔΛΠ 32:

Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ταυτόχρονα ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο για μια οικονομική οντότητα και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή έναν συμμετοχικό τίτλο για μια άλλη οικονομική οντότητα.

Χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι κάθε στοιχείο του ενεργητικού που αφορά

- ταμειακά διαθέσιμα ή συμμετοχικό τίτλο άλλης επιχείρησης,
- συμβατικό δικαίωμα για τη λήψη μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου από μια άλλη οικονομική οντότητα, ή για την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών στοιχείων ή υποχρεώσεων με μια άλλη οντότητα, με όρους δυνητικά ευνοϊκούς για την επιχείρηση,

---

³² (ΔΛΠ 39 παρ. 2),

- σύμβαση η οποία δύναται να διακανονιστεί με ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της οικονομικής οντότητας και είναι :είτε μη παράγωγο για το οποίο η οικονομική οντότητα υποχρεούται ή μπορεί να υποχρεούται να λάβει μεταβλητή ποσότητα ιδίων συμμετοχικών τίτλων της επιχείρησης,είτε παράγωγο που μπορεί ή πρόκειται να διακανονιστεί εκτός από την ανταλλαγή συγκεκριμένου ποσού μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού με συγκεκριμένη ποσότητα ιδίων συμμετοχικών τίτλων της επιχείρησης.³³

Χρηματοοικονομική υποχρέωση είναι κάθε υποχρέωση που αφορά:

i. συμβατική δέσμευση για παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού σε μια άλλη επιχείρηση ή ανταλλαγή χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού ή χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων με άλλη επιχείρηση, με όρους πιθανά δυσμενείς για την επιχείρηση.

ii. μια σύμβαση, η οποία θα διακανονιστεί ή ενδέχεται να διακανονιστεί με συμμετοχικό τίτλο της ίδιας της επιχείρησης και είναι:

α. ένα μη παράγωγο για το οποίο η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη ή ενδέχεται να υποχρεωθεί να παραδώσει ένα μεταβλητό αριθμό ιδίων συμμετοχικών τίτλων της ή

β. ένα παράγωγο το οποίο θα διακανονιστεί ή ενδέχεται να διακανονιστεί με οποιονδήποτε άλλο τρόπο εκτός από την ανταλλαγή ενός καθορισμένου χρηματικού ποσού ή άλλου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού με έναν καθορισμένο αριθμό ιδίων συμμετοχικών τίτλων της επιχείρησης. Για το σκοπό αυτό, τα δικαιώματα προαίρεσης η αγοράς για την απόκτηση συγκεκριμένης ποσότητας ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας έναντι συγκεκριμένου ποσού οποιουδήποτε νομίσματος είναι συμμετοχικοί τίτλοι εάν η οικονομική οντότητα προσφέρει τα δικαιώματα, τα δικαιώματα προαίρεσης ή τα δικαιώματα αγοράς κατ' αναλογία σε όλους τους υφιστάμενους ιδιοκτήτες ιδίων μη παραγώνων συμμετοχικών τίτλων της ίδιας κατηγορίας.³⁴

Συμμετοχικός τίτλος είναι κάθε σύμβαση που αποδεικνύει το καθαρό δικαίωμα στα ίδια κεφάλαια μιας άλλης επιχείρησης.³⁵

Εύλογη αξία είναι το ποσό με το οποίο ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο θα μπορούσε να ανταλλαγεί ή μια χρηματοοικονομική υποχρέωση να διακανονιστεί μεταξύ δύο

---

³³ (ΔΛΠ 32, παρ. 11)

³⁴ (ΔΛΠ 32, παρ 11).

³⁵ Grant Thornton (2009)

μερών που ενεργούν με πλήρη γνώση των συνθηκών της αγοράς και με τη θέλησή τους, στα πλαίσια μιας συναλλαγής που γίνεται καθαρά σε εμπορική βάση.³⁶

Ενσωματωμένο παράγωγο. είναι ένα συνθετικό στοιχείο ενός υβριδικού (σύνθετου) χρηματοοικονομικού μέσου που περιλαμβάνει και ένα μη παράγωγο κύριο συμβόλαιο με αποτέλεσμα μερικές από τις ταμιακές ροές του σύνθετου μέσου να κυμαίνονται κατά τρόπο όμοιο με ένα αυτοτελές παράγωγο. Το ενσωματωμένο παράγωγο επηρεάζει μερικές ή όλες τις ταμιακές ροές, οι οποίες διαφορετικά με βάση το συμβόλαιο θα έπρεπε να τροποποιηθούν βασιζόμενες σε ένα καθορισμένο επιτόκιο, τιμή χρηματοοικονομικού μέσου, τιμή εμπορευμάτων, συναλλαγματική ισοτιμία, δείκτη τιμών ή επιτοκίων ή άλλες μεταβλητές. Ένα παράγωγο που συνοδεύει ένα χρηματοοικονομικό μέσο αλλά που βάσει της σύμβασης μπορεί να μεταβιβαστεί ανεξάρτητα από εκείνο το μέσο ή που έχει διαφορετικό αντισυμβαλλόμενο από εκείνο το μέσο, δεν είναι ενσωματωμένο παράγωγο, αλλά διακεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο

Από το ΔΛΠ 32 δίνεται και ο ορισμός για το τι είναι παράγωγο. Είναι ένα χρηματοοικονομικό μέσο ή άλλο συμβόλαιο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος προτύπου και έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Η αξία του μεταβάλλεται σύμφωνα με τις μεταβολές ενός καθορισμένου επιτοκίου, μιας τιμής χρηματοοικονομικού μέσου, ενός αγαθού, μιάς συναλλαγματικής ισοτιμίας, ενός δείκτη τιμών ή συντελεστών, μιας πιστωτικής διαβάθμισης ή ενός πιστωτικού δείκτη ή μιας άλλης μεταβλητής, με την προϋπόθεση, στην περίπτωση μη χρηματοοικονομικής μεταβλητής, ότι η μεταβλητή δεν αναφέρεται ειδικά σε κάποιο αντισυμβαλλόμενο της σύμβασης
- Δεν προϋποθέτει αρχική καθαρή επένδυση ή απαιτεί ελάχιστη αρχική επένδυση σε σχέση με άλλους τύπους συμβάσεων που έχουν παρόμοια συμπεριφορά στις μεταβολές των συνθηκών αγοράς και
- Διακανονίζεται σε μια μελλοντική ημερομηνία

ΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Η οντότητα θα αναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μία χρηματοοικονομική υποχρέωση στον ισολογισμό της, όταν, και μόνον όταν, η οικονομική οντότητα αποτελεί ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη του χρηματοοικονομικού μέσου.

---

³⁶ (ΔΛΠ 39, παρ. 9).

Κατά την αρχική αναγνώριση, ένα χρηματοοικονομικό μέσο θα πρέπει να κατατάσσεται ως χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, ως χρηματοοικονομική υποχρέωση ή ως συμμετοχικός τίτλος με βάση την ουσία της σχετικής σύμβασης και σύμφωνα με τους ορισμούς των ΔΛΠ 32 και ΔΛΠ 39 για τα χρηματοοικονομικά μέσα.

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 μια οικονομική οντότητα έχει τη δυνατότητα να αναγνωρίσει και να αποαναγνωρίσει τα χρηματοοικονομικά μέσα με δύο διαφορετικές μεθόδους:

i) με τη λογιστική της ημερομηνίας διακανονισμού. Η παραπάνω ημερομηνία αποτελεί την ημερομηνία παράδοσης του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου κατά την οποία η οικονομική οντότητα λογιστικοποιεί κάθε μεταβολή της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου που έχει ληφθεί. Ωστόσο, αν τα ληφθέντα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τηρούνται στο κόστος ή στο αποσβεσμένο κόστος, η μεταβολή της αξίας δεν αναγνωρίζεται, αλλά αντιθέτως αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα για τα περιουσιακά στοιχεία που τηρούνται στην εύλογη αξία τους μέσω αποτελεσμάτων και στα ίδια κεφάλαια για τα περιουσιακά στοιχεία που κατατάχθηκαν ως διαθέσιμα προς πώληση.³⁷

ii) με τη λογιστική της ημερομηνίας εμπορικής συναλλαγής, η οποία είναι εκείνη όπου η οικονομική οντότητα δεσμεύεται για την αγορά ή την πώληση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.³⁸

Ως αποτέλεσμα, διαφαίνεται η διάκριση μεταξύ των στοιχείων που κατέχονται για εμπορική εκμετάλλευση και αυτών που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Για την αναγνώριση και την παύση αναγνώρισης συμβάσεων που αφορούν κανονική παράδοση χρηματοοικονομικών μέσων, χρησιμοποιείται είτε η λογιστική της ημερομηνίας συναλλαγής είτε η λογιστική της ημερομηνίας διακανονισμού.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ

Η οικονομική οντότητα την ημερομηνία που υποχρεούται σε αγορά ή πώληση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού ορίζεται ως η ημερομηνία εμπορικής συναλλαγής. Έτσι, η οικονομική οντότητα, με βάση τη μέθοδο της λογιστικής ημερομηνίας συναλλαγής, αναγνωρίζει το αποκτώμενο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και την

---

³⁷ 40ΔΛΠ 39, παρ ΟΕ56.

³⁸ 41 ΔΛΠ 39, παρ ΟΕ55.

αντίστοιχη υποχρέωση εξόφλησης κατά την ημερομηνία εμπορικής συναλλαγής. Ωστόσο, η επιχείρηση παύει να αναγνωρίζει στις οικονομικές της καταστάσεις το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, σε περίπτωση πώλησής του, και πλέον αναγνωρίζει το σχετικό με την πώληση κέρδος ή ζημία καθώς και την αντίστοιχη απαίτηση για εξόφληση από τον αγοραστή, κατά την ημερομηνία της συναλλαγής .³⁹

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Ως ημερομηνία διακανονισμού ορίζεται η ημερομηνία παράδοσης του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, βάσει της μεθόδου της λογιστικής ημερομηνίας διακανονισμού, αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία που λαμβάνονται ενώ, η παύση αναγνώρισής τους στις οικονομικές καταστάσεις καθώς και η αναγνώριση του αντίστοιχου κέρδους ή ζημίας που θα προκύψει, πραγματοποιείται την ημερομηνία που το στοιχείο διατίθεται από την οικονομική οντότητα σε άλλο μέρος.⁴⁰

ΠΑΥΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ – ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ

ΠΑΥΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ

Παύση αναγνώρισης ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου στις οικονομικές καταστάσεις μιας οικονομικής οντότητας συμβαίνει μόνο όταν εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή μεταβιβάσει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και η μεταβίβαση πληροί τους όρους διαγραφής .

---

³⁹ (ΔΛΠ 39, παρ. 55).

⁴⁰ (ΔΛΠ 39, παρ. 56).

ΠΑΥΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ

Η οικονομική οντότητα παύει να αναγνωρίζει μια χρηματοοικονομική υποχρέωση στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης, όταν και μόνο όταν η δέσμευση που καθορίζεται στο συμβόλαιο εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή εκπνέει (ΔΛΠ 39, παρ. 39).

Το σύνολο ή μέρος μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης εξαλείφεται όταν ο οφειλέτης απαλλάσσεται της υποχρέωσης ή μέρους αυτής είτε εξοφλώντας τον πιστωτή με μετρητά ή άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, αγαθά ή υπηρεσίες, είτε εάν απαλλαχθεί νομίμως (μέσω νομικής διαδικασίας ή από τον πιστωτή) από την πρωταρχική ευθύνη της υποχρέωσης ή μέρους αυτής.⁴¹

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ

Μια οικονομική οντότητα μπορεί να μεταβιβάσει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο όταν και μόνο όταν:

- i) μπορούν να μεταβιβαστούν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμιακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή
- ii) διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμιακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, αλλά αναλαμβάνει συμβατική δέσμευση να καταβάλλει τις ταμιακές ροές σε έναν ή περισσότερους παραλήπτες, όπως ορίζει το πρότυπο.⁴²

Βέβαια, στην περίπτωση μεταβίβασης αξιολογείται ο βαθμός διατήρησης κινδύνων και ωφελειών που απορρέουν από την κυριότητα του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Στην περίπτωση που η οικονομική οντότητα συνεχίζει να αναγνωρίζει ένα μεταβιβαζόμενο περιουσιακό στοιχείο, δεν έχει τη δυνατότητα να συμψηφίσει το περιουσιακό στοιχείο και τη συνδεδεμένη με αυτό υποχρέωση. Ομοίως, η οικονομική οντότητα δε θα συμψηφίσει οποιοδήποτε έσοδο ανακύψει από το μεταβιβαζόμενο περιουσιακό στοιχείο με τα έξοδα που πραγματοποιούνται επί της συνδεδεμένης υποχρέωσης.

Αν η οικονομική οντότητα εκχωρήσει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και παρέχει εξασφαλίσεις εκτός μετρητών (π.χ. χρεωστικοί και συμμετοχικοί τίτλοι), η λογιστική

---

⁴¹ (ΔΛΠ 39, παρ. 57).

⁴² 45 ΔΛΠ 39, παρ 18.

αντιμετώπιση της εξασφάλισης τόσο από τον εκχωρητή όσο και από τον εκδοχέα θα εξαρτηθεί από το εάν ο δεύτερος έχει το δικαίωμα να πωλήσει ή να ενεχυριάσει την εξασφάλιση που του παρέχεται, και από τυχόν αθέτηση των υποχρεώσεων από τη μεριά του εκχωρητή.

Στην πρώτη περίπτωση που ο εκδοχέας έχει δικαίωμα πώλησης ή ενεχυρίασης, τότε ο εκχωρητής ανακατατάσσει εκείνο το περιουσιακό στοιχείο στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης και το εμφανίζει ξεχωριστά από τα άλλα περιουσιακά στοιχεία. Αντίστοιχα, αν η εξασφάλιση πωληθεί από τον εκδοχέα, τότε αυτός αναγνωρίζει το προϊόν της πώλησης καθώς και μια δέσμευση, η οποία αποτιμάται στην εύλογη αξία, ώστε να αντανakλά τη δέσμευσή του να επιστρέψει την εξασφάλιση.

Στη δεύτερη περίπτωση, όπου ο εκχωρητής αθετήσει τους όρους της σύμβασης και δεν υπάρχει πλέον το δικαίωμα εξαγοράς της εξασφάλισης, τότε ο ίδιος διαγράφει την εξασφάλιση, ενώ ο εκδοχέας την αναγνωρίζει ως περιουσιακό του στοιχείο που αποτιμήθηκε αρχικά στην εύλογη αξία.

Από την άλλη, αν ο εκδοχέας έχει ήδη προβεί σε πώληση της εξασφάλισης, τότε παύει να αναγνωρίζει τη δέσμευση που έχει να την επιστρέψει. Ο εκχωρητής συνεχίζει να απεικονίζει την εξασφάλιση ως περιουσιακό στοιχείο του, ενώ ο εκδοχέας δεν την αναγνωρίζει ως περιουσιακό στοιχείο.⁴³

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ

Η αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου γίνεται στην εύλογη αξία προσαυξημένη με το κόστος συναλλαγών που σχετίζεται άμεσα με την απόκτηση ή την έκδοση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης (ΔΛΠ 39, παρ. 43).

---

⁴³ ΔΛΠ 39, παρ 36,37

Όταν η οντότητα κάνει χρήση της λογιστικής της ημερομηνίας διακανονισμού για περιουσιακό στοιχείο που στη συνέχεια επιμετρείται στο κόστος ή στο αποσβεσμένο κόστος, το περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται αρχικά στην εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της εμπορικής συναλλαγής

ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Η αποτίμηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου μετά την αρχική αναγνώριση από το παρόν Πρότυπο κατατάσσεται σε μερικές σημαντικές κατηγορίες:

- (α) χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,
- (β) επενδύσεις που διακρατούνται μέχρι τη λήξη,
- (γ) δάνεια και απαιτήσεις και
- (δ) διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

Οι κατηγορίες αυτές εφαρμόζονται στην επιμέτρηση και στην αναγνώριση κέρδους ή ζημίας σύμφωνα με το παρόν Πρότυπο. Η οντότητα δύναται να χρησιμοποιεί άλλες περιγραφές για τις κατηγορίες αυτές ή άλλη κατηγοριοποίηση κατά την παρουσίαση των πληροφοριών στην όψη των οικονομικών καταστάσεων. Η οντότητα θα γνωστοποιεί στις σημειώσεις τις πληροφορίες που απαιτούνται από το ΔΛΠ 32. Όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, εκτός εκείνων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, ελέγχονται για τυχόν απομειώσεις. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί, ότι αν η εύλογη αξία ενός προγενέστερα αναγνωρισμένου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου είναι αρνητική, τότε αυτό μετατρέπεται σε χρηματοοικονομική υποχρέωση. Οι πληροφορίες που απαιτούνται γνωστοποιούνται στις σημειώσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 7.⁴⁴

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ταξινομούνται στις δύο παρακάτω κατηγορίες:

- Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αποτιμώμενες στο αποσβεσμένο κόστος με χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου
- Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αποτιμώμενες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.⁴⁵

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, οι οποίες προσδιορίζονται ως αντισταθμισμένα στοιχεία, αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τους κανόνες της λογιστικής αντιστάθμισης.⁴⁶

---

⁴⁴ ΔΛΠ 39, παρ ΟΕ66

⁴⁵ Grant Thornton (2009)

ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΕΣ

Κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν λόγω μεταβολής της εύλογης αξίας ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, που δεν αποτελεί μέρος μίας αντισταθμιστικής σχέσης θα αντιμετωπίζεται λογιστικά ως ακολούθως.

(α) Κέρδος ή ζημία επί ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που κατατάσσεται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων θα αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

(β) Κέρδος ή ζημία επί διαθέσιμου προς πώληση χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου θα αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια, μέσω της κατάστασης μεταβολών των ίδιων κεφαλαίων και συναλλαγματικά κέρδη και ζημίες, έως ότου το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο διαγραφεί, οπότε το σωρευτικό κέρδος ή ζημία που είχε προηγουμένως αναγνωριστεί στα ίδια κεφάλαια θα αναγνωριστεί στα αποτελέσματα. Όμως, ο τόκος που υπολογίζεται με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα (ΔΛΠ 18). Τα μερίσματα επί διαθέσιμου προς πώληση συμμετοχικού τίτλου αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα όταν κατοχυρώνεται το δικαίωμα της οντότητας να λάβει πληρωμή (ΔΛΠ 18).

Για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που απεικονίζονται στο αποσβεσμένο κόστος, το κέρδος ή η ζημία αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα κατά τη διαγραφή ή την απομείωση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και μέσω της διαδικασίας της απόσβεσης.⁴⁷ Αν η οντότητα αναγνωρίσει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία χρησιμοποιώντας τη λογιστική της ημερομηνίας διακανονισμού κάθε μεταβολή στην εύλογη αξία του περιουσιακού στοιχείου που θα ληφθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ της ημερομηνίας της εμπορικής συναλλαγής και της ημερομηνίας του διακανονισμού δεν αναγνωρίζεται για περιουσιακά στοιχεία που απεικονίζονται στο κόστος ή το αποσβεσμένο κόστος (εκτός από ζημίες απομείωσης). Για περιουσιακά στοιχεία που απεικονίζονται στην εύλογη αξία, ωστόσο, η μεταβολή στην εύλογη αξία θα αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ή στα ίδια κεφάλαια.

---

⁴⁶ Νεγκάκης (2015)

⁴⁷ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, IAS 39 (2004)

ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ

Η λογιστική αντιστάθμισης δημιουργήθηκε για να είναι ένα όφελος για τις επιχειρήσεις, αποφεύγοντας την αυξημένη μεταβλητότητα των κερδών που σχετίζονται με λογιστική εύλογης αξίας (Hughen, 2010). Οι ενέργειες μιας οικονομικής οντότητας που αποσκοπούν στον περιορισμό του χρηματοοικονομικού κινδύνου, ο οποίος προκύπτει από μεταβολές στις τιμές της αγοράς, μέσω της αγοράς ή πώλησης παραγώγων, αφορούν στην αντιστάθμιση κινδύνου. Μέσω της αντιστάθμισης προσδιορίζονται ένα ή περισσότερα μέσα αντιστάθμισης έτσι ώστε η μεταβολή των στοιχείων αυτών να συμψηφίσει τη μεταβολή ενός αντισταθμισμένου στοιχείου συνολικά ή μεμονωμένα.⁴⁸

ΜΕΣΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ

Το ΔΛΠ 39 δεν περιορίζει τις συνθήκες προσδιορισμού ενός παραγώγου ως μέσο αντιστάθμισης, εφόσον τηρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που θέτει, εκτός της περίπτωσης ορισμένων πωληθέντων δικαιωμάτων προαίρεσης.⁴⁹

Η αποτίμηση της αξίας ενός μέσου αντιστάθμισης γίνεται στο σύνολό του και έτσι η οικονομική οντότητα προσδιορίζει τη σχέση αντιστάθμισης για ένα αντισταθμιστικό μέσο χωρίς να το διαχωρίζει. Ωστόσο, εξαιρούνται : (α) ο διαχωρισμός της εσωτερικής αξίας από τη διαχρονική αξία ενός συμβολαίου δικαιώματος προαίρεσης (β) ο προσδιορισμός, της μεταβολής της εσωτερικής του αξίας ως μέσο αντιστάθμισης, χωρίς τις μεταβολές στη διαχρονική του αξία και (γ) ο διαχωρισμός του στοιχείου του επιτοκίου και της τρέχουσας τιμής ενός προθεσμιακού συμβολαίου.⁵⁰

Επιπλέον, είναι εφικτό μια οικονομική οντότητα να χρησιμοποιήσει περισσότερα από ένα παράγωγα για λόγους αντιστάθμισης κινδύνου, όπως η χρήση δύο ή περισσότερων παραγώγων όπου το ένα θα αντισταθμίζει το κίνδυνο που προέρχεται από το άλλο.⁵¹

---

⁴⁸ Grant Thornton, (2009,).

⁴⁹ Νεγκάκης (2015)

⁵⁰ (ΔΛΠ 39, παρ. 74).

⁵¹ (ΔΛΠ 39, παρ. 77).

ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η λογιστική της αντιστάθμισης χρησιμοποιείται προκειμένου να περιοριστεί ή εξαλειφθεί η μεταβολή της τιμής ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης που ορίζεται ως αντισταθμισμένο στοιχείο και μπορεί να είναι είτε αναγνωρισμένα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις, είτε μια βέβαιη δέσμευση, είτε μια πιθανή προσδοκώμενη συναλλαγή.⁵²

Ένα στοιχείο, σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, μπορεί να αναγνωριστεί ως αντισταθμιστικό μέσο για περισσότερα από ένα είδη κινδύνου με την προϋπόθεση, όμως, να προσδιορίζονται με σαφήνεια οι αντισταθμιζόμενοι κίνδυνοι, να αποδεικνύεται η αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης και τέλος, να μπορεί να επιβεβαιώνεται η αντιστοίχιση του αντισταθμιστικού μέσου με τα διάφορα είδη κινδύνου.

Όταν η λογιστική αντιστάθμισης εφαρμόζεται στις περιπτώσεις περιουσιακών στοιχείων, βέβαιων δεσμεύσεων και πιθανών προσδοκώμενων συναλλαγών, θα πρέπει να συμμετέχει σε αυτά μέρος που δεν ανήκει στην οικονομική οντότητα. Στην περίπτωση συναλλαγών που αφορούν οικονομικές οντότητες ή τομείς που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, η εφαρμογή της λογιστικής αντιστάθμισης καθίσταται δυνατή μόνο στις επιμέρους ή ατομικές, χωρίς να περιλαμβάνει τις ενοποιημένες οικονομικές του καταστάσεις. Μια οικονομική οντότητα μπορεί να αντισταθμίσει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση ως προς την εύλογή του αξία ή τις ταμιακές του ροές εφόσον μπορεί να μετρήσει με αξιοπιστία την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης.⁵³

Το τμήμα μιας αντιστάθμισης εύλογης αξίας που αφορά την έκθεση στον κίνδυνο επιτοκίου ενός χαρτοφυλακίου χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων, μπορεί να προσδιοριστεί με βάση ένα ποσό συναλλάγματος. Επομένως, εάν το χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνει τόσο περιουσιακά στοιχεία όσο και υποχρεώσεις τότε αυτό το ποσό συναλλάγματος αποτελεί αντίστοιχα ποσό περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων. Εντούτοις, απαγορεύεται ο προσδιορισμός ενός καθαρού ποσού που περιλαμβάνει τόσο περιουσιακά στοιχεία όσο και υποχρεώσεις.⁵⁴

Στην περίπτωση που το αντισταθμισμένο στοιχείο αποτελεί μη χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, τότε αυτό είναι δυνατόν να αντισταθμίζεται είτε έναντι του συναλλαγματικού κινδύνου, είτε έναντι παντός κινδύνου στο σύνολό του, όταν

---

⁵² (ΔΛΠ 39, παρ. 78).

⁵³ (ΔΛΠ 39, παρ. 81).

⁵⁴ (ΔΛΠ 39, παρ. 81Α).

καθίσταται αδύνατον να απομονωθεί η επιρροή που οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι έχουν στις ταμειακές ροές ή στην εύλογη αξία.⁵⁵

ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΟΜΑΔΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Το ΔΛΠ 39 επιτρέπει την αντιστάθμιση ομάδος περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων με την προϋπόθεση τα στοιχεία που αποτελούν την ομάδα να έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά και να μοιράζονται την έκθεση στον κίνδυνο για τον οποίο γίνεται η αντιστάθμιση. Έτσι, η συνολική μεταβολή της εύλογης αξίας της ομάδος των στοιχείων, εξαιτίας του αντισταθμισμένου κινδύνου, πιθανολογείται να είναι περίπου ανάλογη της αντίστοιχης μεταβολής των επιμέρους στοιχείων της ομάδας.⁵⁶

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ

Η λογιστική αντιστάθμισης αναγνωρίζει τη συμψηφιστική επίδραση των μεταβολών των εύλογων αξιών του μέσου αντιστάθμισης και του αντισταθμιζόμενου στοιχείου στα αποτελέσματα. .

Οι σχέσεις αντιστάθμισης είναι τριών τύπων:

(α) αντιστάθμιση εύλογης αξίας: αντιστάθμιση της έκθεσης στη διακύμανση της εύλογης αξίας αναγνωρισμένου περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης ή μη αναγνωρισμένης βέβαιης δέσμευσης ή μέρος αυτών που οφείλεται σε συγκεκριμένο κίνδυνο και θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα.

(β) αντιστάθμιση ταμιακών ροών: αντιστάθμιση της έκθεσης στη μεταβλητότητα των ταμιακών ροών που (i) αποδίδεται σε συγκεκριμένο κίνδυνο που σχετίζεται με αναγνωρισμένο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση (όπως το σύνολο ή μέρος κάποιων μελλοντικών καταβολών τόκων χρέους κυμαινόμενου επιτοκίου) ή μία πολύ πιθανή προσδοκώμενη συναλλαγή και (ii) θα μπορούσε να επηρεάσει τα αποτελέσματα.

(γ) αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση στο εξωτερικό.

---

⁵⁵ (ΔΛΠ 39, παρ. 82).

⁵⁶ (ΔΛΠ 39, παρ. 83).

Ο λογιστικός χειρισμός των τριών ειδών αντιστάθμισης από την εκάστοτε οικονομική οντότητα έχει ως εξής :

1. αντιστάθμιση εύλογης αξίας: αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα το κέρδος/ζημία που προκύπτει από μεταβολές της εύλογης αξίας του μέσου αντιστάθμισης ή του τμήματος της λογιστικής αξίας του μέσου αντιστάθμισης που αφορά στοιχείο σε ξένο νόμισμα και αποτιμάται με βάση το ΔΛΠ 21 . Έπειτα, αναπροσαρμόζεται η λογιστική αξία του αντισταθμιζόμενου στοιχείου με βάση το κέρδος/ζημία που προκύπτει από αυτό και σχετίζεται με τον αντισταθμισμένο κίνδυνο. Επιπλέον, αν η οικονομική οντότητα προσδιορίζει μια μη αναγνωρισμένη, βέβαιη, δέσμευση ως αντισταθμισμένο στοιχείο τότε η σχετική συνολική μεταβολή της εύλογης αξίας της δέσμευσης που αφορά τον αντισταθμισμένο κίνδυνο αναγνωρίζεται ως περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση με αναγνώριση του αντίστοιχου κέρδους ή ζημίας στα αποτελέσματα. Στα αποτελέσματα αναγνωρίζονται επίσης και οι μεταβολές στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης.⁵⁷

2. αντιστάθμιση ταμειακών ροών : το σκέλος του κέρδους ή της ζημίας που τεκμηριώνεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση, αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια μέσω της Κατάστασης Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων. Από την άλλη, το μη-αποτελεσματικό μέρος του κέρδους ή της ζημίας του μέσου αντιστάθμισης καταχωρείται στα αποτελέσματα .⁵⁸

3. αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση στο εξωτερικό : η οικονομική οντότητα:

(α) το σκέλος του κέρδους ή της ζημίας του αντισταθμιστικού μέσου που τεκμηριώνεται ως αποτελεσματική αντιστάθμιση αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια μέσω της κατάστασης μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων και

(β) το αναποτελεσματικό σκέλος αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

Ακόμη, η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει στα αποτελέσματα το κέρδος/ζημία από το μέσο αντιστάθμισης που αφορά στο αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης κατά τη διάθεση της εκμετάλλευσης στο εξωτερικό .⁵⁹

---

⁵⁷ (ΔΛΠ 39, παρ. 89)

⁵⁸ (ΔΛΠ 39, παρ. 95).

⁵⁹ ΔΛΠ 39, παρ.102).

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ

Σύμφωνα με Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 39 μια σχέση διέπεται από τους κανόνες της λογιστικής αντιστάθμισης εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις :

- Η αποτελεσματικότητα της αντισταθμιστικής σχέσης να μπορεί να αξιολογηθεί αξιόπιστα
- Το αποτέλεσμα που αναμένεται από την αντιστάθμιση να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό
- Να υπάρχει μια διαρκής αξιολόγηση της αντιστάθμισης
- Πριν την έναρξη της αντισταθμιστικής σχέσης θα πρέπει να αποσαφηνίζεται πλήρως ποιο είναι το μέσο αντιστάθμισης και ποιο το αντισταθμισμένο στοιχείο, ποιος είναι ο σκοπός της αντιστάθμισης και για ποιον λόγο χρησιμοποιείται

Για αντισταθμίσεις ταμειακών ροών θα πρέπει η μελλοντική συναλλαγή, που αποτελεί και το υποκείμενο της αντιστάθμισης, να είναι πολύ πιθανόν να συμβεί αλλά να εκθέτει την επιχείρηση στον κίνδυνο της διακύμανσης των ταμειακών ροών.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ

Η ύπαρξη αντισταθμιστικής σχέσης προϋποθέτει ότι :

(α) η αντιστάθμιση είναι άκρως αποτελεσματική και

(β) η αποτίμηση της αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης είναι αξιόπιστη.

Η αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης κρίνεται από το βαθμό επίτευξης συμψηφισμού των μεταβολών της εύλογης αξίας ή των ταμειακών ροών που αποδίδονται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται σύμφωνα με την αρχική τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου για την συγκεκριμένη αντισταθμιστική σχέση.⁶⁰

Το είδος της αντισταθμιστικής λογιστικής που θα υιοθετήσει μια επιχείρηση εξαρτάται από την στρατηγική που θέλει αυτή να εφαρμόσει στο θέμα της διαχείρισης κινδύνου. Ανάλογα λοιπόν με την αντισταθμιστική λογιστική που ακολουθεί μια επιχείρηση διαμορφώνονται και οι διαδικασίες που θα χρησιμοποιηθούν για την μέτρηση της αποτελεσματικότητας αυτής. Για διαφορετικές μεθόδους αντιστάθμισης μπορεί να χρησιμοποιούνται διαφορετικοί μέθοδοι

---

⁶⁰.(ΔΛΠ 39, παρ. 9).

υπολογισμού της αποτελεσματικότητας της. Η διαδικασία της αξιολόγησης της αντιστάθμισης θα πρέπει να γίνεται όταν συντάσσονται οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Αυτό το οποίο καθορίζει το μέγεθος της αποτελεσματικότητας μιας αντιστάθμισης είναι ο βαθμός στον οποίο οι κίνδυνοι του αντισταθμισμένου στοιχείου συμψηφίζονται με το μέσο αντιστάθμισης. Όταν λοιπόν οι μεταβολές στην εύλογη αξία ή τις ταμειακές ροές ενός αντισταθμισμένου στοιχείου συμψηφίζονται σχεδόν πλήρως με τις αντίστοιχες μεταβολές του μέσου αντιστάθμισης τότε η αποτελεσματικότητα της στρατηγικής αντιστάθμισης θεωρείται υψηλή και τα αποτελέσματα αυτής κυμαίνονται από 80%-125%. Αυτό που είναι σημαντικό είναι η επιχείρηση κατά την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης να λαμβάνει υπόψη της την αξία του χρήματος σε βάθος χρόνου.

3.3 ΔΠΧΑ 7

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Σκοπός του ΔΠΧΑ 7 είναι να προσδιορίσει όλες τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις που σχετίζονται με τα χρηματοοικονομικά μέσα και να υποχρεωθούν να παρουσιάζουν οι οικονομικές οντότητες στις ετήσιες οικονομικές τους καταστάσεις. Συγκεκριμένα, μέσω των πληροφοριών αυτών παρέχεται στους χρήστες η δυνατότητα να αξιολογήσουν:

- τη σημασία των χρηματοοικονομικών μέσων για τον προσδιορισμό της οικονομικής θέσης και απόδοσης της οντότητας,
- τη φύση και την έκταση των κινδύνων που απορρέουν από χρηματοοικονομικά μέσα στα όποια η οικονομική οντότητα εκτέθηκε κατά την περίοδο και κατά την ημερομηνία αναφοράς, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η οικονομική οντότητα διαχειρίζεται τους εν λόγω κινδύνους.⁶¹

Η εφαρμογή του Προτύπου καλύπτει όλες τις οικονομικές οντότητες και τα χρηματοοικονομικά μέσα, περιλαμβάνοντας χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 39 και μη αναγνωρισμένα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 7, αν και βρίσκονται εκτός πεδίου εφαρμογής του ΔΛΠ 39.

---

⁶¹ (ΔΠΧΑ7, παρ. 1).

Ακόμη, εφαρμόζεται για συμβόλαια αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 39⁶²

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Στις περιπτώσεις όπου κρίνεται απαραίτητο η οικονομική οντότητα να εμφανίζει γνωστοποιήσεις ανά κατηγορία χρηματοοικονομικών μέσων, απαιτείται η ομαδοποίηση των χρηματοοικονομικών μέσων σε κατηγορίες που ανταποκρίνονται στη φύση των γνωστοποιούμενων πληροφοριών. Ωστόσο, θα πρέπει να αποφευχθεί η υπερβολική λεπτομέρεια στις οικονομικές καταστάσεις διότι κάτι τέτοιο μπορεί να οδηγήσει στην συγκάλυψη σημαντικών πληροφοριών.⁶³

Μετά την κατηγοριοποίηση, γνωστοποιούνται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης ή στις Σημειώσεις (ΔΠΧΑ 7, παρ. 8-11) :

- (α) τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οι αντίστοιχες υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, εμφανίζοντας χωριστά όσες προσδιορίστηκαν στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και όσες κατατάσσονται ως προοριζόμενα για εμπορική εκμετάλλευση (ΔΛΠ 39),
- (β) οι διακρατούμενες μέχρι τη λήξη επενδύσεις,
- (γ) τα δάνεια και οι απαιτήσεις,
- (δ) τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και
- (ε) οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτιμούνται στο αποσβεσμένο κόστος.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνει η επιχείρηση στις γνωστοποιήσεις αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς και τον κίνδυνο ρευστότητας, χωρίς να αποκλείονται και τα υπόλοιπα είδη κινδύνων.

Συμπερασματικά, θα πρέπει οι χρήστες να μπορούν να αξιολογήσουν τη φύση και την έκταση των κινδύνων που απορρέουν από τα χρηματοοικονομικά μέσα, ώστε να λαμβάνουν τις καλύτερες δυνατές επενδυτικές αποφάσεις.

Η οικονομική οντότητα γνωστοποιεί κατά κατηγορία αντιστάθμισης τα χρηματοοικονομικά μέσα που προσδιορίστηκαν σαν αντισταθμιστικά, την εύλογή τους αξία κατά την ημερομηνία

---

⁶² (ΔΠΧΑ 7, παρ. 4 και 5).

⁶³ (ΔΠΧΑ 7, παρ. 6).

αναφοράς, όπως επίσης και τους αντισταθμιζόμενους κινδύνους. Σε σχέση με την αντιστάθμιση ταμιακών ροών, η οικονομική οντότητα πρέπει να γνωστοποιήσει τις περιόδους που αναμένει να πραγματοποιήσει τις ταμιακές ροές, την αναμενόμενη επίδραση στα αποτελέσματα, τις (αναμενόμενες) συναλλαγές όπου είχε παλαιότερα εφαρμόσει λογιστική αντιστάθμισης, καθώς και όσες δεν αναμένεται πλέον να πραγματοποιηθούν. Επίσης η οικονομική οντότητα πρέπει να γνωστοποιήσει:

α) τα ποσά που αναγνώρισε ή αφαίρεσε από τα ίδια κεφάλαια και τα καταχώρησε στα αποτελέσματα,

β) τα ποσά που περιλαμβάνονται σε λογαριασμούς την Κατάστασης Συνολικών Εσόδων,

γ) τα ποσά που αφαιρέθηκαν από τα ίδια κεφάλαια και περιλήφθηκαν στο αρχικό κόστος ή σε άλλη λογιστική αξία ενός μη χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης και χρησιμοποιήθηκαν από την οικονομική οντότητα για μια προσδοκώμενη συναλλαγή που ήθελε να αντισταθμίσει. Η οικονομική οντότητα πρέπει να κάνει ξεχωριστή γνωστοποίηση για κέρδη/ζημιές που προέρχονται από αντισταθμίσεις εύλογης αξίας επί του αντισταθμιστικού μέσου και επί του αντισταθμιζόμενου στοιχείου για το οποίο γίνεται η αντιστάθμιση κινδύνου. Αντίστοιχα πρέπει να γνωστοποιεί τη ζημιά που αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα και που οφείλεται σε αντιστάθμιση ταμιακών ροών ή καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση στο εξωτερικό.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗΣ - ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η οικονομική οντότητα γνωστοποιεί κατά κατηγορία αντιστάθμισης τα χρηματοοικονομικά μέσα που προσδιορίστηκαν σαν αντισταθμιστικά, την εύλογή τους αξία κατά την ημερομηνία αναφοράς, όπως επίσης και τους αντισταθμιζόμενους κινδύνους. Σε σχέση με την αντιστάθμιση ταμιακών ροών, η οικονομική οντότητα πρέπει να γνωστοποιήσει τις περιόδους που αναμένει να πραγματοποιήσει τις ταμιακές ροές, την αναμενόμενη επίδραση στα αποτελέσματα, τις συναλλαγές όπου είχε παλαιότερα εφαρμόσει λογιστική αντιστάθμισης, καθώς και όσες δεν αναμένεται πλέον να πραγματοποιηθούν. Επίσης η οικονομική οντότητα πρέπει να γνωστοποιήσει:

- τα ποσά που αναγνώρισε ή αφαίρεσε από τα ίδια κεφάλαια και τα καταχώρησε στα αποτελέσματα,
- τα ποσά που περιλαμβάνονται σε λογαριασμούς την Κατάστασης Συνολικών Εσόδων,
- τα ποσά που αφαιρέθηκαν από τα ίδια κεφάλαια και περιλήφθηκαν στο αρχικό

- κόστος ή σε άλλη λογιστική αξία ενός μη χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης και χρησιμοποιήθηκαν από την οικονομική οντότητα για μια προσδοκώμενη συναλλαγή που ήθελε να αντισταθμίσει.

Η οικονομική οντότητα πρέπει να κάνει ξεχωριστή γνωστοποίηση για κέρδη/ζημιές που προέρχονται από αντισταθμίσεις εύλογης αξίας επί του αντισταθμιστικού μέσου και επί του αντισταθμιζόμενου στοιχείου για το οποίο γίνεται η αντιστάθμιση κινδύνου. Αντίστοιχα πρέπει να γνωστοποιεί τη ζημιά που αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα και που οφείλεται σε αντιστάθμιση ταμιακών ροών ή καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση στο εξωτερικό.⁶⁴

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΓΟΡΑΣ, ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7, η οικονομική οντότητα οφείλει να γνωστοποιεί κάθε κίνδυνο που σχετίζεται με τα χρηματοοικονομικά μέσα, την έκθεσή της σε αυτούς καθώς και πλήρη ανάλυσή τους (πολιτικές, στόχους και διαδικασίες διαχείρισης), το πώς προέκυψαν αυτοί οι κίνδυνοι, η μέθοδος μέτρησης κάθε κινδύνου καθώς και οι μεταβολές που έχουν προκύψει στα στοιχεία σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο.⁶⁵

Επιπροσθέτως, εάν τα ποσοτικά στοιχεία που γνωστοποιούνται σχετικά με την έκθεση της οντότητας στους κινδύνους θεωρηθούν μη επαρκή, η οικονομική οντότητα θα πρέπει να προχωρήσει στη γνωστοποίηση πιο επαρκών πληροφοριών⁶⁶

Όσον αφορά το χρηματοπιστωτικό τομέα και τη λειτουργία των τραπεζών, οι πιο σημαντικοί κίνδυνοι είναι ο κίνδυνος αγοράς, ο πιστωτικός κίνδυνος και ο κίνδυνος ρευστότητας. Ακόμη, η γνωστοποίηση των τριών αυτών κινδύνων, από τις τράπεζες, στις ετήσιες οικονομικές τους καταστάσεις, αποτελούν βασικό κριτήριο με βάση το οποίο ελέγχεται η συμμόρφωση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στις διατάξεις που ορίζει το ΔΠΧΑ 7 σχετικά με την γνωστοποίηση των κινδύνων.

Σχετικά με τον κίνδυνο αγοράς πρέπει να γνωστοποιείται⁶⁷ (α) η ανάλυση ευαισθησίας που αφορά όλους τους κινδύνους αγοράς της οικονομικής οντότητας συμπεριλαμβανομένων των επιδράσεών τους στα ίδια κεφάλαια και τα αποτελέσματα,

---

⁶⁴ (ΔΠΧΑ 7παρ 24)

⁶⁵ (ΔΠΧΑ 7, παρ. 33).

⁶⁶ (ΔΠΧΑ 7, παρ. 35).

⁶⁷ (ΔΠΧΑ 7, παρ. 40)

(β) οι υποθέσεις και η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την κατάρτιση της ανάλυσης ευαισθησίας,

(γ) οι αλλαγές σε υποθέσεις και στη μεθοδολογία κατάρτισης της ανάλυσης ευαισθησίας που χρησιμοποιούνταν από την οικονομική οντότητα, καθώς και πλήρη επεξήγηση των λόγων που επέφεραν τις αλλαγές.

Εντούτοις, εάν η ανάλυση ευαισθησίας που γνωστοποιεί μια οικονομική οντότητα δεν είναι επαρκής για την κατανόηση της έκτασης του κινδύνου, τότε θα πρέπει να προχωρήσει σε γνωστοποίηση αυτού του γεγονότος καθώς και εξήγηση των λόγων που η ανάλυση ευαισθησίας δεν αντιπροσωπεύει επαρκώς το επίπεδο του κινδύνου.⁶⁸

Στην περίπτωση του πιστωτικού κινδύνου, θα πρέπει να γνωστοποιείται για κάθε χρηματοοικονομικό μέσο (ΔΠΧΑ 7, παρ. 36) : (α) τα στοιχεία που αφορούν την πιστωτική ποιότητα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που δεν έχουν υποστεί απομείωση και δεν είναι σε καθυστέρηση, (β) το αντιπροσωπευτικό μέγεθος της μέγιστης έκθεσης της οικονομικής οντότητας σε πιστωτικό κίνδυνο χωρίς να ληφθούν υπόψη τυχόν εξασφαλίσεις ή άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις, και (γ) περιγραφή των εξασφαλίσεων που έχουν ληφθεί καθώς και των άλλων πιστωτικών αναβαθμίσεων και το αποτέλεσμά τους.

Τέλος, σε ότι αφορά στον κίνδυνο ρευστότητας, η οικονομική οντότητα πρέπει να γνωστοποιήσει ανάλυση των περιόδων που λήγουν οι μη παράγωγες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αλλά και οι παράγωγες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις καθώς και να προχωρήσει σε μια περιγραφή του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίζει τον κίνδυνο ρευστότητας των δύο αυτών στοιχείων (ΔΠΧΑ 7, παρ. 39).

Στο κεφάλαιο αυτό του θεσμικού πλαισίου αναλύθηκαν τα πρότυπα και οι ρυθμίσεις που αφορούν τη λογιστική αντιστάθμισης. Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία. Στη συνέχεια, αν χρησιμοποιούνται για σκοπούς κερδοσκοπίας αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Από την άλλη, αν χρησιμεύουν στην λογιστική αντιστάθμιση αποτιμώνται σύμφωνα με τους κανόνες της λογιστικής αντιστάθμισης και έχουν ως στόχο να αντιμετωπίσουν τον πιστωτικό, επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο στον οποίο υπόκεινται οι επιχειρήσεις. Για τα παράγωγα και τη λογιστική αντιστάθμιση θα πρέπει να πραγματοποιούνται και οι προβλεπόμενες γνωστοποιήσεις.

---

⁶⁸ (ΔΠΧΑ 7, παρ.42).

Τα παράγωγα προϊόντα είναι χρηματοοικονομικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται για να προστατευθούν επενδύσεις και επιχειρηματικοί κίνδυνοι για μια συγκεκριμένη χρονική. Με τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα μπορεί κάποιος να επιτύχει αποδόσεις ανεξάρτητα από την πορεία που ακολουθεί η αγορά. Καθοριστικοί παράγοντες που συντελούν στην επιτυχία είναι η ακριβής εκτίμηση της αγοράς και η διαρκής επίβλεψη της θέσης από μέρος του επενδυτή. Επίσης χρειάζονται μικρά κεφάλαια για συναλλαγές και το σημαντικότερο όλων είναι ότι σε περιόδους στασιμότητας της Χρηματιστηριακής Αγοράς μπορούν να αποφέρουν σημαντικά κέρδη.

Η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς συνέβαλε στην ομοιόμορφη κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων και βελτίωσε την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που είναι χρήσιμες για το λογιστικό κίνδυνο και τη λήψη αποφάσεων.

Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων από τις επιχειρήσεις σε διεθνές επίπεδο είχε πολλαπλά οφέλη όπως η αύξηση της ροής κεφαλαίων μεταξύ χωρών καθώς και οι συμφωνίες συγχωνεύσεων και εξαγορών, η διευκόλυνση στη σύγκριση μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν σε διαφορετικές χώρες πράγμα το οποίο είναι πολύ σημαντικό τόσο για του επενδυτές και τις αποφάσεις τους όσο και για τις ίδιες τις επιχειρήσεις που αναγνωρίζουν τη θέση τους στα διεθνή πλαίσια ανταγωνισμού, αύξηση της διαφάνειας λειτουργίας των οικονομικών οντοτήτων μέσω της δημοσίευσης όλων των δραστηριοτήτων τους στις οικονομικές τους καταστάσεις και βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων από μια περισσότερη αξιόπιστη πληροφόρηση.

Στις εισηγμένες επιχειρήσεις, η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αποτέλεσε πρόκληση και ένα από τα προβλήματα που υπήρξαν και έπρεπε να αντιμετωπιστούν ήταν τα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία βρίσκει κανείς σε όλες τις επιχειρήσεις και σε όλους τους ισολογισμούς

Τα παραπάνω πρότυπα που αναλύθηκαν ήταν μονόδρομος για τις επιχειρήσεις να τα ενσωματώσουν στις οικονομικές τους καταστάσεις, ειδικά για τις εισηγμένες επιχειρήσεις, που χρησιμοποιούν σε μεγάλο βαθμό παράγωγα ή σύνθετα χρηματοοικονομικά μέσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν κεφάλαιο διερευνά, στην ελληνική χρηματιστηριακή αγορά, την επίδραση της λογιστικής αντιστάθμισης στην ποιότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών στη γνωστοποίηση των παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων και στην ασύμμετρη πληροφόρηση. Σε αυτή την έρευνα, η ποιότητα των λογιστικών πληροφοριών θα μετρηθούν με τα λογιστικά στοιχεία στην καταλληλότητα και στην ενημέρωση των κερδών των βιβλίων. Για να επιτευχθεί ο ερευνητικός στόχος, οι υποθέσεις που αναπτύχθηκαν έχοντας την αναθεωρημένη θεωρία ως βάση, η οποία αφορά πτυχές λογιστικών πληροφοριών και λογιστικής αντιστάθμισης είναι :

Υπόθεση 1 - H1 : Η λογιστική αντιστάθμισης σχετίζεται θετικά με ένα υψηλότερο επίπεδο γνωστοποίησης των παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων

Υπόθεση 2 - H2: Η λογιστική αντιστάθμισης σχετίζεται αρνητικά με την ασύμμετρη πληροφόρηση

4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ - ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Για την υπόθεση H1 :

Οι μεταβλητές ελέγχου προστέθηκαν με μέγεθος, μόχλευση, τη χρηματιστηριακή ρευστότητα, την εταιρική διακυβέρνηση και την ADR σε μεταβλητές που η βιβλιογραφία αναγνωρίζει ως κρίσιμες για την αποκάλυψη (Lanzana, 2004, Alencar, 2005, Murcia & Santos, 2009).

Προσδιοριστικοί παράγοντες του επιπέδου γνωστοποίησης αξιολογήθηκαν, σύμφωνα με το στο ακόλουθο μοντέλο

$$DDI_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 SIZE_{i,t} + \beta_2 LEV_{i,t} + \beta_3 LIQ_{i,t} + \beta_4 DADR_{i,t} + \beta_5 DHA_{i,t} + \epsilon_{i,t} \quad (H1)$$

DDI_{i,t} είναι ο δείκτης γνωστοποίησης παραγώγων της εταιρείας *i* σε χρόνο *t*

SIZE_{i,t} is the proxy for company size της εταιρείας *i* σε χρόνο *t*

LEV_{i,t} η μόχλευση της εταιρείας *i* σε χρόνο *t*

LIQ_{i,t} η χρηματιστηριακή ρευστότητα (the stock market liquidity) της εταιρείας *i* σε χρόνο *t*

DADR_{i,t} είναι η ψεύτικη μεταβλητή που παίρνει την τιμή 1 εάν εταιρεία *i* διαπραγματεύονται *ADRs* στο έτος *t*, αλλιώς, παίρνει αξία 0;

DHA_{i,t} είναι ψεύτικη μεταβλητή που παίρνει 1 όταν η εταιρεία *i* σε χρόνο *t* χρησιμοποιεί λογιστική αντιστάθμισης διαφορετικά παίρνει τιμή 0

Αναμένεται ότι η β_5 είναι θετική και σημαντική. Εάν αυτό γίνεται πραγματικότητα, θα αποδείξει ότι η λογιστική αντιστάθμισης έχει θετική επίδραση σχετικά με το επίπεδο γνωστοποίησης των παραγώγων.

Για την υπόθεση H2 :

Λαμβάνοντας υπόψη την ασυμμετρία πληροφόρησης μεταξύ των μετόχων και τους διαχειριστές, κυρίως όσον αφορά την προέλευση μεγέθους των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες, ο DeMarzo και ο Duffie (1995) υπογραμμίζουν ότι οι εταιρείες εφαρμόζουν αντιστάθμιση βάσει κινδύνου σε ιδιωτικές πληροφορίες που δεν μπορούν να παρασχεθούν στους μετόχους χωρίς συνολικό κόστος. Οι συγγραφείς τονίζουν επίσης ότι, όταν πραγματοποιείται μια αντισταθμιστική δραστηριότητα και οι θέσεις αντιστάθμισης κινδύνου αποκαλύπτονται, κίνδυνοι που ενδέχεται να επηρεάσουν τα κέρδη της εταιρείας, μειώνεται η ασυμμετρία πληροφόρησης σχετικά με την εταιρεία και τα αποτελέσματα.

Η ανάλυση επιδιώκει να απεικονίσει εάν η υψηλότερη γνωστοποίηση - σχετίζεται με εταιρείες που εκμεταλλεύονται τη λογιστική αντιστάθμισης - είχαν ως αποτέλεσμα χαμηλότερες πληροφορίες ασυμμετρίας. Για να γίνει αυτό, η μεταβλητή διασποράς του οι μέσες προβλέψεις των αναλυτών (DAFA) θα ληφθούν ως πληρεξούσιο για ασυμμετρία πληροφοριών.

Έτσι, $DAFA_{i,t}$ αντισταθμίστηκε έναντι του $DDI_{i,t}$ και των άλλων μεταβλητών ελέγχου, σύμφωνα με την εξίσωση :

$$DAFA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 DDI_{i,t} + \gamma_n Control_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad (M2)$$

$DAFA_{i,t}$ είναι η διασπορά της μέσης πρόβλεψης των αναλυτών για την εταιρεία i κατά το έτος t

$DDI_{i,t}$ είναι ο δείκτης γνωστοποίησης παραγώγων της εταιρείας i σε χρόνο t

$Control_{i,t}$ είναι οι μεταβλητές ελέγχου της εταιρείας i κατά το έτος t .

Σε αυτό το μοντέλο αναμένεται ότι η β_1 είναι αρνητική και σημαντική.

4.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Πίνακας Περιγραφικής Στατιστικής

Για την εκτέλεση αυτής της έρευνας το δείγμα ελήφθη μέσω ελληνικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων εισηγμένων στο Ελληνικό Χρηματιστήριο. Τα στοιχεία, τα οποία συλλέχθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν, συγκεντρώθηκαν από τις δημοσιευμένες οικονομικές εκθέσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (Alpha Bank, η Attica Bank, η Τράπεζα Eurobank Εργασίας, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και η Τράπεζα Πειραιώς) και πιο συγκεκριμένα από τις σημειώσεις, οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των οικονομικών καταστάσεων και περιλαμβάνουν αναλυτικές πληροφορίες αναφορικά με στοιχεία του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων και αφορούν την χρονική περίοδο από το 2005 έως και το 2016.

Ανάλυση γνωστοποίησης των παραγών και Λογιστικής αντιστάθμισης

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία για το μοντέλο γνωστοποίησης

VARIABLE S	ΔΕΙΓΜΑ	MEAN	MEDIAN	STANDARD DEVIATION	MIN.	MAX.
DDI	60	11,62	11,10	1,9851	8	12
SIZE	60	17,25	17,15	1,9985	16,325	18,356
LEV	60	0,798	0,858	0,256	0,215	0,985
LIQ	60	0,875	0,658	1,357	0	8,364

Περιγραφικές αναλύσεις για τη μεταβλητή DDI δείχνουν ότι οι εταιρείες είχαν ένα μέσο σκορ 11,62, από ένα μέγιστο σκορ του 12. Αυτό το κομμάτι των στοιχείων δείχνει ότι όλες οι εταιρείες παρέχουν απαιτούμενα στοιχεία ως προς τη χρήση παραγών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 Αποτελέσματα παλινδρόμησης για το μοντέλο γνωστοποίησης

Variables	Disclosure model (M5)	
	Coefficient(Robust standard error)	
SIZE	0,732***	
	(0256)	
LEV	0,135	
	(0122)	
LIQ	0,438***	
	(0,225)	
DADR	0,325	
	(0,568)	
DHA	0,856***	
	(0,254)	
Constant	-1,124	
	(2,775)	

Σημείωση: ***, **, *, 1%, 5%, και 10%, αντίστοιχα

Ανάλυση της ασύμμετρης πληροφόρησης και Λογιστικής Αντιστάθμισης

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 Περιγραφικά στατιστικά στοιχεία για το μοντέλο ασύμμετρης πληροφόρησης

VARIABLE S	ΔΕΙΓΜΑ	MEAN	MEDIAN	STANDARD DEVIATION	MIN.	MAX.
DAFA	60	0,9581	0,9354	0,3874	0,6797	1,1478
DDI	60	9,1213	9	1,9879	6	12
SIZE	60	17,573	17,394	1,579	15,2591	18,5963
LEV	60	0,7122	0,8265	0,1574	0,3154	0,9987
LIQ	60	1,0542	0,5479	1,5632	0	7,364

Πίνακας 4 Αποτελέσματα παλινδρόμησης για το μοντέλο ασύμμετρης πληροφόρησης

Variables	Disclosure model (M2)
	Coefficient(Robust standard error)
DDI	-0,00756
	(0,0132)
SIZE	-0,179
	(0,199)
LEV	2,476***
	(0,8996)
LIQ	0,0853
	(0,202)
Constant	4,1245
	(3,215)

Σημείωση: ***, **, *, 1%, 5%, και 10%, αντίστοιχα

4.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Για την υπόθεση H1:

Παρατηρούμε ότι, σύμφωνα με τη μεταβλητή SIZE, η εκτιμώμενη αξία του συντελεστή της ήταν θετική και σημαντική στο 1%, υποδεικνύοντας ότι το μεγαλύτερο μέγεθος μιας εταιρείας, τόσο υψηλότερη είναι η βαθμολογία που αποκτήθηκε στο DDI, με αποτέλεσμα η μεγαλύτερη τήρηση της συμμόρφωσης σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7 και ως συνέπεια άσκηση θετικής επίδρασης στη μείωση ασύμμετρης πληροφόρηση σχετικά με τη χρήση των παραγώγων.

Ωστόσο, αναλύοντας τη μεταβλητή LIQ, παρατηρούμε ότι η εκτιμώμενη αξία του συντελεστή ήταν αρνητική και σημαντική στο 5% υποδεικνύοντας μια αντίστροφη σχέση. Έτσι, εννοείται ότι όσο υψηλότερη η ρευστότητα της χρηματιστηριακής αγοράς της εταιρείας τόσο χαμηλότερη είναι η βαθμολογία που αντιστοιχεί στη μεταβλητή DDI, επηρεάζοντας αρνητικά τη συμμόρφωση με το ΔΠΧΑ 7 και, ως εκ τούτου, έχει αρνητικό αντίκτυπο στη μείωση ασύμμετρων πληροφοριών ως προς τη χρήση των παραγώγων.

Αυτό το αποτέλεσμα είναι σύμφωνο με το αναμενόμενο από την θεωρία και τα ευρήματα της Lanzana A.P. (2004) η οποία αξιολόγησε τη σχέση μεταξύ αποκάλυψης και διακυβέρνησης και έδειξε ότι οι εταιρείες των οποίων οι μετοχές έχουν υψηλό επίπεδο ρευστότητας τείνουν να έχουν και υψηλό επίπεδο γνωστοποίησης..

Επίσης, στον Πίνακα 2 φαίνεται ότι η εκτιμώμενη τιμή για το συντελεστή της μεταβλητής ενδιαφέροντος στο μοντέλο (DHA) για την υπόθεση H1 ήταν θετική και σημαντική σε 5%. Αυτό το αποτέλεσμα είναι σύμφωνο με τη θεωρία, ότι η λογιστική αντιστάθμισης έχει θετική επίδραση στο επίπεδο γνωστοποίησης των παράγωγων. Έτσι, η υπόθεση H1 δεν απορρίπτεται.

Για την υπόθεση H2 :

Με βάση τον Πίνακα 4, παρατηρούμε στατιστικά σημαντική σχέση της μεταβλητής μόχλευσης (LEV), αποδεικνύοντας ότι αυτό συνδέεται θετικά με τη διασπορά των

προβλέψεων των αναλυτών. Όσον αφορά την μεταβλητή ενδιαφέροντος (DDI), αν και έχει δείξει το αναμενόμενο σημείο, υποδεικνύοντας ότι το επίπεδο γνωστοποίησης μειώνει τη διασπορά του των μέσων προβλέψεων των αναλυτών και, κατ'αναλογία, των πληροφοριών ασυμμετρίας, η μεταβλητή δεν ήταν στατιστικά σημαντική.

Αναφορικά με τα αναμενόμενα αποτελέσματα για το μοντέλο πληροφοριών ασυμμετρίας, παρατηρείται ότι το β_1 έδειξε το αναμενόμενο σημείο αλλά δεν ήταν στατιστικά σημαντικό. Έτσι, για μία δοκιμή υποθέσεων, υπήρξε απόρριψη στο H_2

Αυτή η έρευνα αποσκοπούσε στη διερεύνηση των επιπτώσεων της πληροφόρησης που περιέχει η λογιστική αντιστάθμιση στην ποιότητα των λογιστικών πληροφοριών που γνωστοποιούνται από χρηματοπιστωτικές εταιρείες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, καθώς και την επαλήθευση της επίδρασης της λογιστικής αντιστάθμισης στο επίπεδο γνωστοποίησης των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων στις χρηματοπιστωτικές.

Τα στοιχεία που βρέθηκαν για την επιρροή της λογιστικής αντιστάθμισης στη γνωστοποίηση των παραγώγων, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η λογιστική αντιστάθμιση έχει θετική επίδραση στη μείωση της ασύμμετρης πληροφόρησης.

Με αυτή την έρευνα φαίνονται στοιχεία που συμβάλλουν στην κατανόηση της επιρροής της λογιστικής αντιστάθμισης σχετικά με την ποιότητα των λογιστικών πληροφοριών για τη γνωστοποίηση των παραγώγων και στη μείωση των πληροφοριών ασυμμετρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής ήταν να βοηθήσει στη κατανόηση του ρόλου των χρηματοοικονομικών μέσων στο τρόπο λογιστικής παρακολούθησης αυτών αλλά και στη διερεύνηση των επιπτώσεων της πληροφόρησης που περιέχει η λογιστική αντιστάθμισης στην ποιότητα των λογιστικών πληροφοριών.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, θα πρέπει να μελετηθούν όλοι οι παράγοντες γύρω από τη λογιστική αντιστάθμισης και να μην ληφθεί μια απόφαση που μπορεί να είναι καταστροφική. Πρέπει να εξεταστούν όλες οι παράμετροι και να γίνει η υιοθέτηση των πρακτικών αντιστάθμισης. Ο βασικός σκοπός για τον οποίο χρησιμοποιείται η λογιστική αντιστάθμισης θα πρέπει να είναι η αντιμετώπιση του κινδύνου και όχι η κερδοσκοπία, ενώ η εφαρμογή της έχει πολλαπλά αποτελέσματα τόσο στις οικονομικές καταστάσεις, όσο και στις μελλοντικές αποφάσεις της εταιρείας. Με την εφαρμογή των Προτύπων που χρησιμοποιούμε για τη λογιστική αντιστάθμισης αυξάνονται σημαντικά οι απαιτήσεις γνωστοποιήσεων με αποτέλεσμα να παρατηρείται σημαντική μείωση στην ασυμμετρία των πληροφοριών.

Όσον αφορά την αποτίμηση των παραγώγων, αυτά αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους. Στη συνέχεια αν γίνεται χρήση τους για κερδοσκοπικούς σκοπούς αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Αν χρησιμοποιούνται για σκοπούς αντιστάθμισης αποτιμώνται με βάση τους κανόνες της λογιστικής αντιστάθμισης αφού τοποθετηθούν σε αντιστάθμιση εύλογης αξίας, χρηματοροών ή καθαρής επένδυσης σε μονάδα του εξωτερικού. Για την αποτίμηση των παραγώγων μέσων θα πρέπει να χρησιμοποιούνται πληροφορίες από το κατά το δυνατόν ανώτερα επίπεδα ιεραρχίας της πληροφόρησης.

Σχετικά με το ερευνητικό κομμάτι της εργασίας εξετάστηκε η επίδραση της λογιστικής αντιστάθμισης στην ποιότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών και στη γνωστοποίηση των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων. Η έρευνα περιορίστηκε στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Ελλάδας που είναι εισηγμένα στο χρηματιστήριο Αθηνών. Μελλοντικά μπορεί να επεκταθεί και στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αναπτυσσόμενων χωρών ή ακόμα να γίνει και έρευνα σε μη χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ώστε το δείγμα να είναι μεγαλύτερο και πιο ασφαλές. Η ανάλυση επιδιώκει να απεικονίσει εάν η υψηλότερη γνωστοποίηση, σχετίζεται με

εταιρείες που εκμεταλλεύονταν τη λογιστική αντιστάθμιση και είχαν ως αποτέλεσμα χαμηλότερες πληροφορίες ασυμμετρίας. Στην έρευνα φαίνονται στοιχεία που συμβάλλουν στην κατανόηση της επιρροής της λογιστικής αντιστάθμισης σχετικά με την ποιότητα των λογιστικών πληροφοριών για τη γνωστοποίηση των παραγώγων και στη μείωση των πληροφοριών ασυμμετρίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Νεγκάκης Χ.(2015), «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, Θεωρία και Εφαρμογές», Θεσσαλονίκη

Νεγκάκης Χ.(2015), «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, Ειδικά Θέματα», Θεσσαλονίκη

Grant Thornton (2009), «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς I.F.R.S. », Γ'ΕΚΔΟΣΗ Αναθεωρημένη, Τόμος Β', Αθήνα

Grant Thornton (2009), «Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς I.F.R.S. », Γ'ΕΚΔΟΣΗ Αναθεωρημένη, Τόμος Γ', Αθήνα

ΞΕΝΗ

Beisland, L. A. (2010). A note on fair value accounting in a crisis: The influence of the hedge accounting regulations.

Barth, M. E., Beaver, W. H., & Landsman, W. R. (2001). The relevance of the value relevance literature for financial accounting standard setting: another view. *Journal of accounting and economics*, 31(1-3), 77-104.

Cabedo, J. D., & Tirado, J. M. (2004, June). The disclosure of risk in financial statements. In *Accounting Forum* (Vol. 28, No. 2, pp. 181-200). Elsevier.

DaDalt, P., Gay, G. D., & Nam, J. (2002). Asymmetric information and corporate derivatives use. *Journal of Futures Markets: Futures, Options, and Other Derivative Products*, 22(3), 241-267.

DeMarzo, P. M., & Duffie, D. (1995). Corporate incentives for hedging and hedge accounting. *The review of financial studies*, 8(3), 743-771.

Easton, P. D., & Harris, T. S. (1991). Earnings as an explanatory variable for returns. *Journal of accounting research*, 19-36.

Will, F. (2002). Derivatives and hedging: an analyst's response to US FAS 133. *Corporate Finance*, (211), Xxii-Xxii

Hughen, L. (2010). When do accounting earnings matter more than economic earnings? Evidence from hedge accounting restatements. *Journal of Business Finance & Accounting*, 37(9-10), 1027-1056.

Glaum, M., & Klöcker, A. (2011). Hedge accounting and its influence on financial hedging: when the tail wags the dog. *Accounting and Business Research*, 41(5), 459-489.

Lin, J. B., Pantzalis, C., & Park, J. C. (2010). Corporate hedging policy and equity mispricing. *Financial Review*, 45(3), 803-824.

Barth, M. E., Landsman, W. R., & Lang, M. H. (2008). International accounting standards and accounting quality. *Journal of accounting research*, 46(3), 467-498.

Nissan, S., Kamata, N., (2005). Following Hedge Accounting May Lead to Restated Financial Statements (SSRN Scholarly Paper No. ID 647161). Social Science Research Network, Rochester, NY.

Ohlson, J. A. (1995). Earnings, book values, and dividends in equity valuation. *Contemporary accounting research*, 11(2), 661-687.

Othman, R., & Ameer, R. (2009). Market risk disclosure: evidence from Malaysian listed firms. *Journal of Financial Regulation and compliance*, 17(1), 57-69.

Pirchegger, B. (2006). Hedge accounting incentives for cash flow hedges of forecasted transactions. *European Accounting Review*, 15(1), 115-135.

Potin, S. A., Bortolon, P. M., & Sarlo Neto, A. (2016). Hedge accounting in the Brazilian stock market: effects on the quality of accounting information, disclosure, and information asymmetry. *Revista Contabilidade & Finanças*, 27(71), 202-216.

PricewaterhouseCoopers,(2002) International Financial Reporting Standard Setting,

Philip G. Berger, Christian Leuz, and Douglas J. Skinner. Advisory Editor: Haresh Sapat. Editorial Manager: Lisa M. Heiberger (2012), *Journal of Accounting Research*, Wiley

Panaretou, A., Shackleton, M. B., & Taylor, P. A. (2013). Corporate risk management and hedge accounting. *Contemporary accounting research*, 30(1), 116-139.

Prihatiningtyas, L. (2011). *Hedge Accounting Disclosure under IAS 39 and IFRS 7* (Doctoral dissertation, Tilburg University).

Fok, R. C., Carroll, C., & Chiou, M. C. (1997). Determinants of corporate hedging and derivatives: A revisit. *Journal of Economics and Business*, 49(6), 569-585.

Whittington, G. (2005). The adoption of international accounting standards in the European Union. *European accounting review*, 14(1), 127-153.

Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 11/9/02